

Broj: 24/2408-21

Podgorica, 08.11.2024. godine

IZVJEŠTAJ SA JAVNE RASPRAVE O

IZVJEŠTAJU O UTVRĐIVANJU IZNOSA KOREKCIJA REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA OPERATORA PRENOSNOG SISTEMA ELEKTRIČNE ENERGIJE I CIJENA ZA KORIŠĆENJE SISTEMA ELEKTRIČNE ENERGIJE TOKOM REGULATORNOG PERIODA 2023-2025. GODINA

Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija) je 23. oktobra 2024. godine, u skladu sa članom 9 stav 4 Pravila za korekcije cijena i naknada ("Službeni list CG", broj 71/22, 37/23) (u daljem tekstu: Pravila) objavila na svojoj internet stranici *Izveštaj o utvrđivanju iznosa korekcija regulatorno dozvoljenog prihoda operatora prenosnog sistema električne energije i cijena za korišćenje sistema električne energije tokom regulatornog perioda 2023-2025. godina*, broj 24/2408-12 (u daljem tekstu: Izveštaj), i pozvala zainteresovana lica da, u roku od sedam dana od dana objavljivanja (zaključno sa 30. oktobrom 2024. godine), dostave mišljenja i primjedbe.

S tim u vezi, u utvrđenom roku, mišljenja i primjedbe dostavila su sljedeća zainteresovana lica: "Crnogorski elektroprenosni sistem" AD Podgorica (u daljem tekstu: CGES) (dopis broj 300-RAE/24-2655/4 od 30. oktobra 2024. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 24/2408-16), i Momir Škopelja (dopis zaveden u Agenciji pod brojem 24/2408-15 od 30.10.2024. godine).

U vezi sa dostavljenim mišljenjima i primjedbama, Agencija je zauzela stavove date u nastavku ovog izvještaja.

PRIMJEDBA CGES

U vezi sa prihodima od angažovanja prenosnog sistema, CGES je naveo sljedeće:

„Članom 6 stav 3 Pravila za korekcije cijena i naknada propisano je da se korekcija prihoda od regulisane djelatnosti, koji se odnose na angažovanje kapaciteta za operatora prenosnog sistema (fakturisana realizacija), utvrđuju kao razlika ostvarenog i utvrđenog prihoda, nastala po osnovu

odstupanja u ostvarenju elemenata za obračun na osnovu kojih se utvrđuje cijena za angažovanje kapaciteta za godinu za koju se vrši korekcija i za koju postoje konačni podaci.

Napomene radi, maksimalna obračunska snaga se u skladu sa članom 81 Pravila za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije i ugovorima o korišćenju prenosnog sistema obračunava uvažavajući razliku između mjesta primopredaje i mjesta mjerenja. Naime OPS je dužan da izvrši korekciju mjernih podataka za vrijednost gubitaka električne energije u elementima prenosnog (korisničkog) sistema, od mjesta primopredaje do mjernog mjesta (svođenje na mjesto primopredaje).

S tim u vezi, maksimalna obračunska snaga ostalih korisnika priključenih na prenosni sistem po mjesecima data je u tabeli ispod:

Mjesec	Maksimalna snaga ostalih korisnika priključenih na prenosni sistem (MW)
Januar	525,735440
Februar	607,979710
Mart	468,920040
April	466,432880
Maj	375,819080
Jun	456,843040
Jul	609,462480
Avgust	607,021080
Septembar	470,631880
Oktobar	396,913200
Novembar	538,776720
Decembar	548,963880

Tabela : 1 Max P ostalih korisnika priključenih na prenosni sistem za 2023. godinu

Shodno navedenim snagama, obračunata je naknada za angažovanje prenosnog sistema u iznosu od 6.147.596,12 €, a u prilog tome dostavljamo analitičke kartice. Na osnovu Odluke o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije broj: 22/3136-25 od 30.11.2022. godine, Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija) je utvrdila prihod po osnovu angažovanja kapaciteta od ostalih korisnika u iznosu od 5.991.576,19 €. Shodno navedenom, korekcije fakturisane realizacije za

angažovanje kapaciteta od ostalih korisnika, iznosi 156.019,93 € u korist korisnika prenosnog sistema (6.147.596,12 € - 5.991.576,19 €).“

STAV AGENCIJE

Primjedba je prihvaćena.

S obzirom da je riječ o ispravci prethodno dostavljenih podataka od strane CGES-a, izvršenoj saglasno važećim pravilima kojima se uređuje funkcionisanje prenosnog sistema električne energije, odlukom o utvrđivanju korekcija u toku perioda utvrdiće se korekcije prihoda od regulisane djelatnosti prema dostavljenim (inoviranim) podacima o maksimalnim snagama ostalih korisnika koje su ostvarene u 2023. godini.

PRIMJEDBA CGES

U vezi sa ostalim prihodima – prihodima iz prethodnih izvještajnih perioda, CGES je naveo sljedeće:

„Članom 16 stav 1 Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije (u daljem tekstu: Metodologija) propisano je da ostali prihodi predstavljaju prihode po osnovu realizacije međunarodnih ugovora, prihode po osnovu dodjele prekograničnih kapaciteta, prihode od donacija, premija, subvencija i sl, prihode od naplate štete, prihode od ukidanja rezervisanja sudskih sporova, koji se odnose na troškove poreza, naknade štete trećim licima i/ili eksproprijacije, prihode po osnovu naknade za priključnu snagu, prihode ili dio prihoda od neenergetske djelatnosti ako nije moguće izvršiti razdvajanje troškova koji su zajednički za pružanje tih djelatnosti, kao i druge prihode koji nijesu posebno specificirani, a mogu se pojaviti u poslovanju, čiji su pripadajući troškovi priznati prilikom utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda.

Na osnovu toga, iznos prihoda sa konta 69200 koji je u funkciji regulisane djelatnosti i za koji smatramo da se može koristiti u postupku utvrđivanja korekcija regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena i/ili naknada iznosi 385.358,15 €. Taj iznos čine prihod po osnovu ITC-a, kao razlika između procijenjenog iznosa prihoda za četvrti kvartal 2022. godine i ostvarenog prihoda nakon dostavljenjih izvještaja od strane ENTSO-e za pomenuti period u iznosu od 354.390,95 €, kao i prihod po osnovu realizacije međunarodnih ugovora Communication Networks Multilateral Agreement sa ENTSO-e-om, u iznosu od 30.967,20 €.

Ostale stavke na ovom kontu predstavljaju razlike i korekcije obračuna izvršenih u 2023. godini za 2022. godinu i odnose se na prihode koji po svojoj prirodi ne ulaze u obračun regulatorno dozvoljenog prihoda, kao što su prihodi od kamata, prihodi od donacija na osnovu amortizacije sredstava iz kapitalnih doprinosa, koji se u istom iznosu prema MRS knjiže i na rashodnoj strani kako bi njihov uticaj na bilanse bio neutralan i sl.

Na osnovu navedenog, izuzev iznosa od 385.358,15 €, smatramo da ostale stavke ne mogu biti predmet u postupku utvrđivanja korekcija regulatorno dozvoljenog prihoda cijena i/ili naknada.

STAV AGENCIJE

Primjedba je prihvaćena i biće izvršene odgovarajuće izmjene pri donošenju odluke o utvrđivanju korekcija regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena.

PRIMJEDBA CGES

U vezi sa ostalim prihodima – prihodi po osnovu ITC, CGES je naveo sljedeće:

„U izvještaju Agencije kada je u pitanju neto rezultat ITC mehanizma navedeno je da je na osnovu dostavljenih podataka i dokumentacije isti negativan i iznosi 344.459,53 €, što je u skladu sa finansijskim iskazima za 2023. godinu. Međutim, želimo da napomenemo da smo u međuvremenu dobili obračunske podatke od strane ENTSO-e na osnovu kojih je prihod od ITC mehanizma ostvaren u iznosu od 4.536.265,79 €, dok je trošak po istom osnovu iznosio 245.057,40 €. U prilog tome, dostavljamo izlazne i ulazne fakture koje se odnose na 2023. godinu.

Takođe, kada je u pitanju trošak po osnovu nabavke gubitaka, u skladu sa podacima od strane ENTSO-e, gubici usljed tranzita električne energije su iznosili 25.842,96 MWh, a kada se u obzir uzmu cijene nabavke gubitaka, trošak po ovom osnovu iznosi 3.566.330,12 € za 2023. godinu (dostavljeno Agenciji dopisom br: 300-RAE/24-2655/2 od 08.10.2024. godine).

Uzevši u obzir navedeno, neto prihod po osnovu ITC mehanizma za 2023. godinu, iznosi 724.878,27€. U Odluci o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema el. energije za period 2023-2025. godina, Agencija je utvrdila neto prihod po osnovu ITC mehanizma u iznosu od 991.436,88 € za 2023. godinu. Stoga, korekcija ostalih prihoda po osnovu ITC mehanizma za 2023. godinu iznosi 268.915,67€ u korist operatora prenosnog sistema (4.536.265,79€ - 247.414,46€

- 3.566.330,12€ -991.436,88€). Imajući u vidu razlike koje postoje između finansijskih iskaza, a koje su uključivale procjenu za 2023. godinu po osnovu ITC mehanizma, u odnosu na naknadno dobijene podatke o ostvarenju ovih veličina, ostavljamo Agenciji na ocjenu da li su pomenuta ostvarenja predmet korekcija regulatornog prihoda u ovom postupku ili će biti predmet korekcija RDP-a za 2024. godinu.“

STAV AGENCIJE

Primjedba je djelimično prihvaćena.

U okviru javne rasprave CGES je dostavio dopunu dokumentacije, i to:

1. dvije ulazne fakture po osnovu ITC mehanizma:

- faktura broj 283/2024 od 20.08.2024. godine, izdata od strane MEPSO, u iznosu od 1.178,53 €, i
- faktura broj 9000015318 od 13.11.2023. godine, izdata od strane ČEPS, a.s. u iznosu od 246.235,93 €;

2. 24 izlazne fakture izdate od strane CGES-a po osnovu ITC mehanizma:

- faktura broj IF0124-00310 od 25.07.2024. godine, u iznosu od 4.106,47 €;
- faktura broj IF0123-00437 od 16.11.2023. godine, u iznosu od 23.369,09 €;
- faktura broj IF0124-00307 od 23.07.2024. godine, u iznosu od 12.045,56 €;
- faktura broj IF0124-00126 od 20.03.2024. godine, u iznosu od 37.244,48 €;
- faktura broj IF0124-00127 od 20.03.2024. godine, u iznosu od 2.774,87 €;
- faktura broj IF0124-00311 od 25.07.2024. godine, u iznosu od 3.844,72 €;
- faktura broj IF0123-00434 od 16.11.2023. godine, u iznosu od 1.274,92 €;
- faktura broj IF0123-00440 od 16.11.2023. godine, u iznosu od 308.446,96 €;
- faktura broj IF0124-00124 od 20.03.2024. godine, u iznosu od 125.618,39 €;
- faktura broj IF0124-00123 od 20.03.2024. godine, u iznosu od 535.535,87 €;

- faktura broj IF0124-00218 od 17.05.2024. godine, u iznosu od 176.088,98 €;
- faktura broj IF0124-00213 od 17.05.2024. godine, u iznosu od 498.761,40 €;
- faktura broj IF0124-00309 od 25.07.2024. godine, u iznosu od 4.879,73 €;
- faktura broj IF0124-00308 od 23.07.2024. godine, u iznosu od 1.903,50 €;
- faktura broj IF0123-00435 od 16.11.2023. godine, u iznosu od 1.007,52 €;
- faktura broj IF0123-00436 od 16.11.2023. godine, u iznosu od 83.600,09 €;
- faktura broj IF0124-00214 od 17.05.2024. godine, u iznosu od 354.376,72 €;
- faktura broj IF0123-00439 od 16.11.2023. godine, u iznosu od 763.769,70 €;
- faktura broj IF0124-00312 od 25.07.2024. godine, u iznosu od 2.956,69 €;
- faktura broj IF0123-00438 od 16.11.2023. godine, u iznosu od 791.840,61 €;
- faktura broj IF0124-00217 od 17.05.2024. godine, u iznosu od 264.395,58 €;
- faktura broj IF0124-00125 od 20.03.2024. godine, u iznosu od 87.243,27 €;
- faktura broj IF0124-00215 od 17.05.2024. godine, u iznosu od 10.170,84 €;
- faktura broj IF0124-00216 od 17.05.2024. godine, u iznosu od 441.009,82 €.

Na osnovu navedenih faktura, utvrđeno je da troškovi po osnovu ITC mehanizma iznose **247.414,46 €** (1.178,53 € + 246.235,93 €), a prihodi **4.536.265,78 €** (4.106,47 € + 23.369,09 € + 12.045,56 € + 37.244,48 € + 2.774,87 € + 3.844,72 € + 1.274,92 € + 308.446,96 € + 125.618,39 € + 535.535,87 € + 176.088,98 € + 498.761,40 € + 4.879,73 € + 1.903,50 € + 1.007,52 € + 83.600,09 € + 354.376,72 € + 763.769,70 € + 2.956,69 € + 791.840,61 € + 264.395,58 € + 87.243,27 € + 10.170,84 € + 441.009,82 €).

Pored navedenih prihoda i troškova, CGES po osnovu ITC mehanizma snosi i troškove nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka u sistemu usljed tranzita. S tim u vezi, Agencija je uputila zahtjev za dostavljanje dodatnih podataka koji se odnose na troškove nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka u sistemu usljed tranzita, broj 24/2408-17 od 04.11.2024. godine.

Postupajući po navedenom zahtjevu, CGES je uz dopis broj 300-RAE/24-2655/6 od 05.11.2024. godine, u Agenciji zaveden 06.11.2024. godine pod brojem 24/2408-18, dostavio tražene podatke, tj. obračun mjesečnih prosječnih ponderisanih cijena električne energije za pokrivanje gubitaka u sistemu.

Na osnovu dostavljenih podataka, kao i podataka o ostvarenim mjesečnim gubicima usljed tranzita, dostavljenih od strane CGES-a uz dopis broj 300-RAE/24-2655/2 od 08.10.2024. godine, u Agenciji zaveden 10.10.2024. godine pod brojem 24/2408-10, izračunati su ostvareni troškovi nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka usljed tranzita u 2023. godini, što je prikazano u tabeli koja slijedi.

Tabela 1. Troškovi nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka usljed tranzita u 2023. godini

Mjesec	Gubici usljed tranzita (MWh)	Prosječne ponderisane cijene električne energije za pokrivanje gubitaka u sistemu (€/MWh)	Trošak nabavke električne energije za pokrivanja gubitaka usljed tranzita (€)
januar	2.444,010	215,9200	527.710,64
februar	2.329,600	157,0012	365.750,00
mart	506,699	139,6979	70.784,79
april	3.409,288	120,0808	409.390,03
maj	4.763,502	117,6500	560.426,01
jun	1.720,566	113,0305	194.476,44
jul	1.265,072	133,3064	168.642,19
avgust	1.610,583	132,2213	212.953,38
septembar	1.224,570	132,5762	162.348,84
oktobar	2.571,862	143,6324	369.402,71

novembar	2.105,702	137,8821	290.338,61
decembar	1.891,509	123,7669	234.106,21
Ukupno	25.842,963	138,0000	3.566.329,85

Dakle, utvrđeno je da je neto prihod od ITC mehanizma iznosi **722.521,47 €** (4.536.265,78 € - 247.414,46 € - 3.566.329,85 €).

PRIMJEDBA CGES

U vezi sa troškovima poslovanja na koje energetski subjekat ne može uticati – troškovi prireza na porez na dohodak fizičkih lica, CGES je naveo sljedeće:

„Članom 8 Zakonom o finansiranju lokalne samouprave propisano je da jedinica lokalne samouprave/opština može pravnim i fizičkim licima koja obavljaju djelatnost na njenoj teritoriji propisati obavezu plaćanja prireza porezu na dohodak fizičkih lica.

Trošak prireza na porez na zarade knjiži se u okviru grupe 52 - "Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi". Tačan konto u okviru ove grupe zavisi od detaljnosti kontnog plana, ali se prirez najčešće knjiži zajedno sa porezima i doprinosima na troškovna konta, kao što su: 521 - "Troškovi poreza i doprinosa na zarade".

Konto 55 koristi se za knjiženje različitih vrsta drugih troškova, ali se prema standardnom kontnom planu, prirez na porez na zarade obično knjiži u okviru grupe 52 ("Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi"), kao dio troškova koji su direktno povezani sa zaradama.

Kako je regulatornim kontnim planom ovaj trošak predviđen grupom konta 55, nastojaćemo da u tekućoj poslovnoj godini, sagledamo mogućnost knjiženja ovog troška na grupu 55.

Kako se radi o trošku koji nastaje na osnovu Zakona, a koji je prepoznat Regulatornim kontnim planom kao trošak na koji se ne može uticati, smatramo da navedeni trošak treba tretirati u okviru troškova poslovanja na koje energetski subjekat ne može uticati. Navedeni trošak iako se knjiži na kontima grupe 52 je izuzet u obračunima troška zarada u okviru troškova poslovanja na koje se može uticati (konto 52120506) i samim tim smatramo da se kao nekontrolisani trošak treba priznati u iznosu ostvarenja 63.225,67€ na osnovu dostavljene analitičke kartice."

STAV AGENCIJE

Primjedba nije prihvaćena.

Kako su *troškovi prireza na porez na dohodak fizičkih lica* povezani sa *troškovima zarada, naknada zarada i ostalim ličnim rashodima*, koji su članom 8 stav 1 Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije ("Službeni list Crne Gore", br. 71/22, 101/22, 124/22 i 37/23) (u daljem tekstu: Metodologija) definisani kao troškovi poslovanja na koje se može uticati, to oni, saglasno članu 61 stav 2 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17, 82/20, 29/22, 152/22 i 84/24) (u daljem tekstu: Zakon) i članu 6 stav 1 Pravila ne podliježu vršenju korekcija.

PRIMJEDBA CGES

U vezi sa troškovima poslovanja na koje energetski subjekat ne može uticati – troškovi za održavanje ENTSO-E platforme, CGES je naveo sljedeće:

„U cilju izbjegavanja nedoumice oko odobrenih troškova, želimo da ukažemo da troškovi za održavanje ENTSO-E platforme su odobreni odlukom o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje sistema električne energije za period 01.01.2023 – 31.12.2025. godina pod nazivom Troškovi po osnovu multilateralnog sporazuma (VPS MLA) u iznosu od 29.007,45 € za 2023. godinu, pri čemu pomenuta napomena nije od uticaja u dijelu pravilno obračunatog iznosa korekcija troškova na koje se ne može uticati.“

STAV AGENCIJE

Primjedba je prihvaćena i biće izvršena korekcija teksta u odluci o utvrđivanju korekcija.

PRIMJEDBA MOMIRA ŠKOPELJE

U vezi sa nazivom Izvještaja, Momir Škopelja je naveo sljedeće:

„Naziv izvještaja je neodgovarajući jer se odnosi na korekcije samo za 2023.god, a ne na korekcije tokom regulatornog perioda 2023-2025.god. kako je navedeno.“

STAV AGENCIJE

Primjedba nije prihvaćena.

Naziv Izvještaja terminološki je usklađen sa odredbama Pravila – *“III. KOREKCIJE U TOKU REGULATORNOG PERIODA; Uslovi za utvrđivanje korekcija u toku regulatornog perioda član 5”* i utemeljen je na propisanom institutu korekcija u toku regulatornog perioda iz člana 61 stav 2 Zakona. Korekcije se, saglasno Zakonu i Pravilima, utvrđuju za godine za koje postoje konačni podaci, a to je u ovom postupku 2023. godina – prva godina regulatornog perioda 2023-2025. godina.

PRIMJEDBA MOMIRA ŠKOPELJE

U vezi sa objavom dokumenta na internet stranici Agencije, Momir Škopelja je naveo sljedeće:

„Na str. 5 je navedeno da su Obavještenje o pokretanju postupka za utvrđivanje korekcija u toku regulatornog perioda kao i dostavljena dokumentacija objavljeni na internet stranici Agencije, u skladu sa članom 9 stav 3 Pravila. To nije tačno jer je na web strani Agencije objavljen samo naslov dokumenta, ali bez linka, tako da Obavještenje nije objavljeno.“

Ovo ne predstavlja samo formalni propust jer se u Obavještenju možda i ne nalaze neke značajne informacije, ali izostanak objavljivanja dokumentacije značajno umanjuje mogućnost analize materijala. Stoga predlažem da se Obavještenja i dokumentacija objave, a rok za dostavljanje primjedbi produži za 7 dana.“

STAV AGENCIJE

Primjedba nije prihvaćena.

Obavještenje o pokretanju postupka utvrđivanja korekcija u toku regulatornog perioda 2023-2025. godina, kao i dokumentacija dostavljena u predmetnom postupku su objavljeni na sajtu Agencije i može im se pristupiti prelaskom kursora miša preko riječi „ovdje” i lijevim klikom. Kao i 2022. godine, kada ste, takođe, bili zainteresovan za postupak utvrđivanja cijena, i sada Vam dostavljamo ilustrativno pojašnjenje kako da pristupite objavljenoj dokumentaciji.



Obavještenje o pokretanju postupka utvrđivanja korekcija u toku regulatornog perioda 2023-2025. godina

Električna energija > Regulacija cijena > Operator prenosnog sistema > Odluke > Obavještenje o pokretanju postupka utvrđivanja korekcija u toku regulatornog perioda 2023-2025

3. okt. 2024.

Obavještenje o pokretanju postupka možete preuzeti ovdje

Dokumentaciju dostavljenu po zahtjevima Agencije (I dio) možete preuzeti ovdje 1.

Dokumentaciju dostavljenu po zahtjevima Agencije (II dio) možete preuzeti ovdje 2.

Dokumentacija dostavljena po zahtjevima Agencije (III dio) možete preuzeti ovdje 3.

Električna energija	Nafta i gas	Komunalne djelatnosti	Ostalo
Propisi	Propisi	Propisi	Arhiva
Licence	Licence	Licence	Korisni linkovi
Obnovljivi izvori energije	Prirodni gas	Regulacija cijena	Mapa sajta
Zatvoreni distributivni sistem	Naftni derivati	Benchmarking	Oglasna tabla
Regulacija cijena	Javne rasprave	Javne rasprave	Kontakt

PRIMJEDBA MOMIRA ŠKOPELJE

U vezi sa pozivom i linkom na Taxis Portal, Momir Škopelja je naveo sljedeće:

„Tvrđnja na str. 7 o iznosu troškova poreza na dobit pravnih lica je objavljena sa pozivom i linkom na TaxisPortal za koji je potreban certifikat koji ne može svako da pribavi. Ne sumnajm u tačnost prenesenih podataka, ali smatram da bi se ubuduće trebalo pozvati samo na linkove koji su dostupni bez ograničenja.”

REGAGEN Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, **Crna Gora**

T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: regagen@t-com.me **www.regagen.co.me**

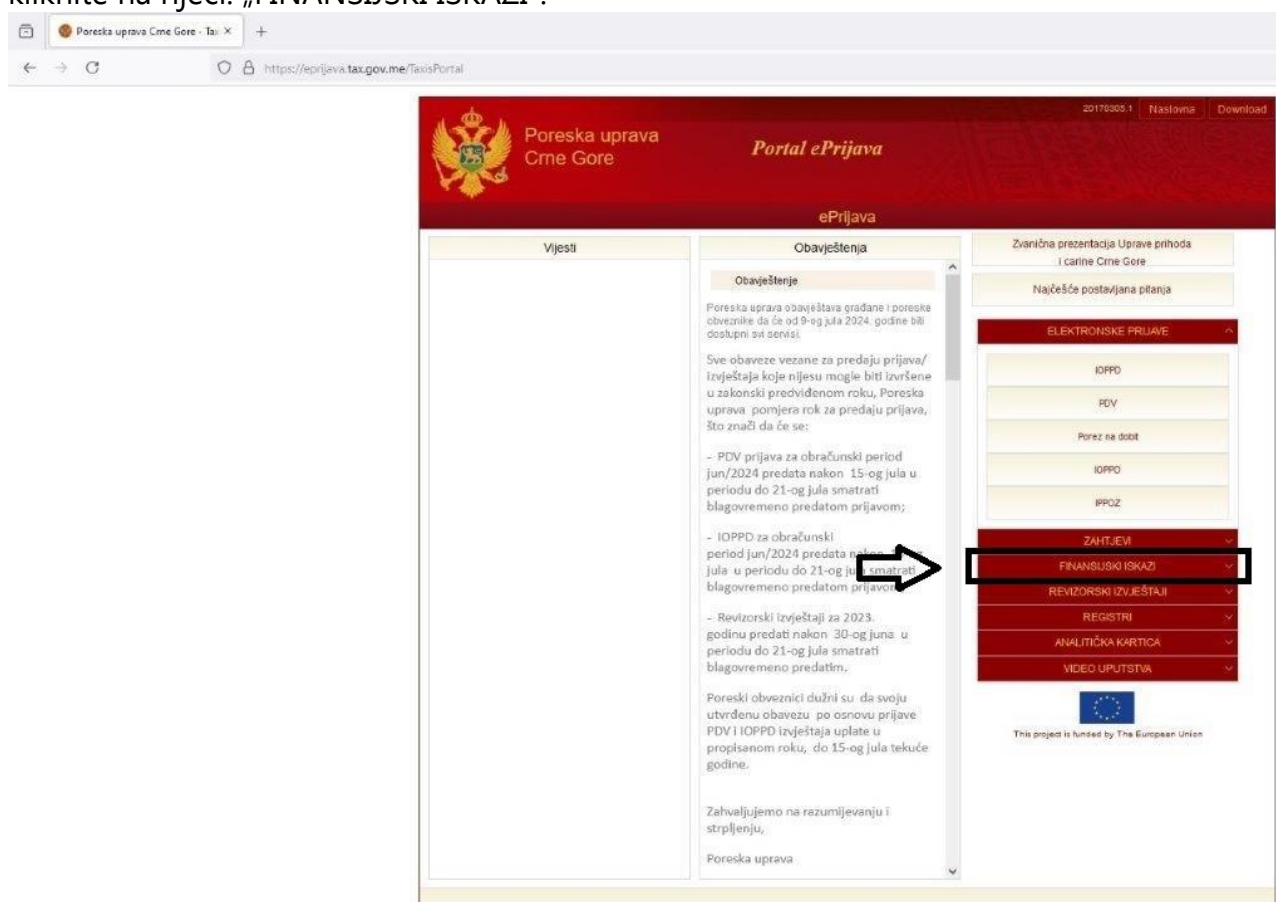
PIB: 02396491 ŽR: 520-34372-70. 510-4171-40. 520-34498-80

STAV AGENCIJE

Primjedba nije prihvaćena.

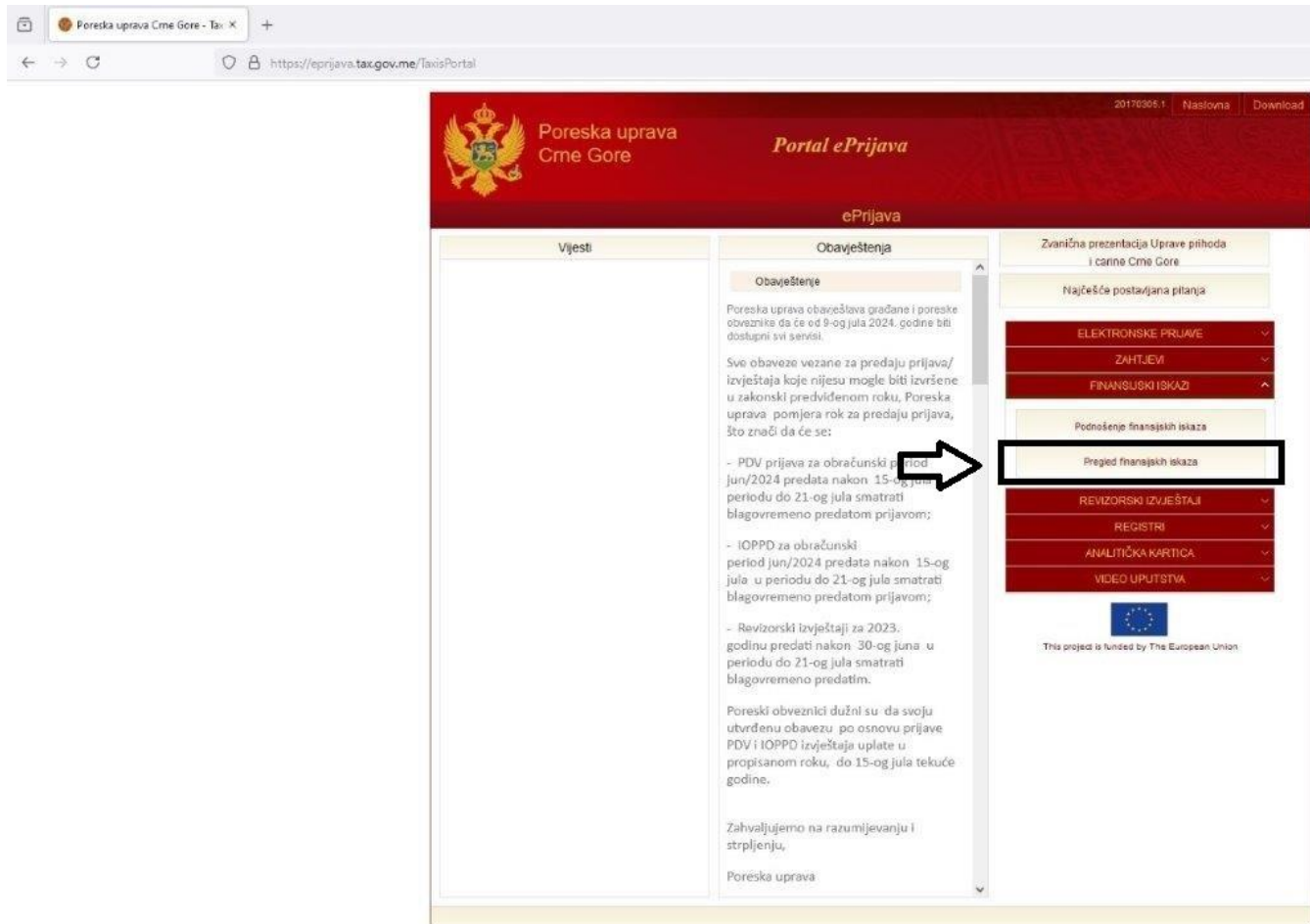
Pristup Taxis portalu je u potpunosti slobodan, a u nastavku Vam dostavljamo ilustrativno pojašnjenje kako da pristupite podacima.

1. Nakon klika na link koji je dat na strani 7. Izvještaja (<https://eprijava.tax.gov.me/TaxisPortal>), kliknite na riječi: „FINANSIJSKI ISKAZI”.



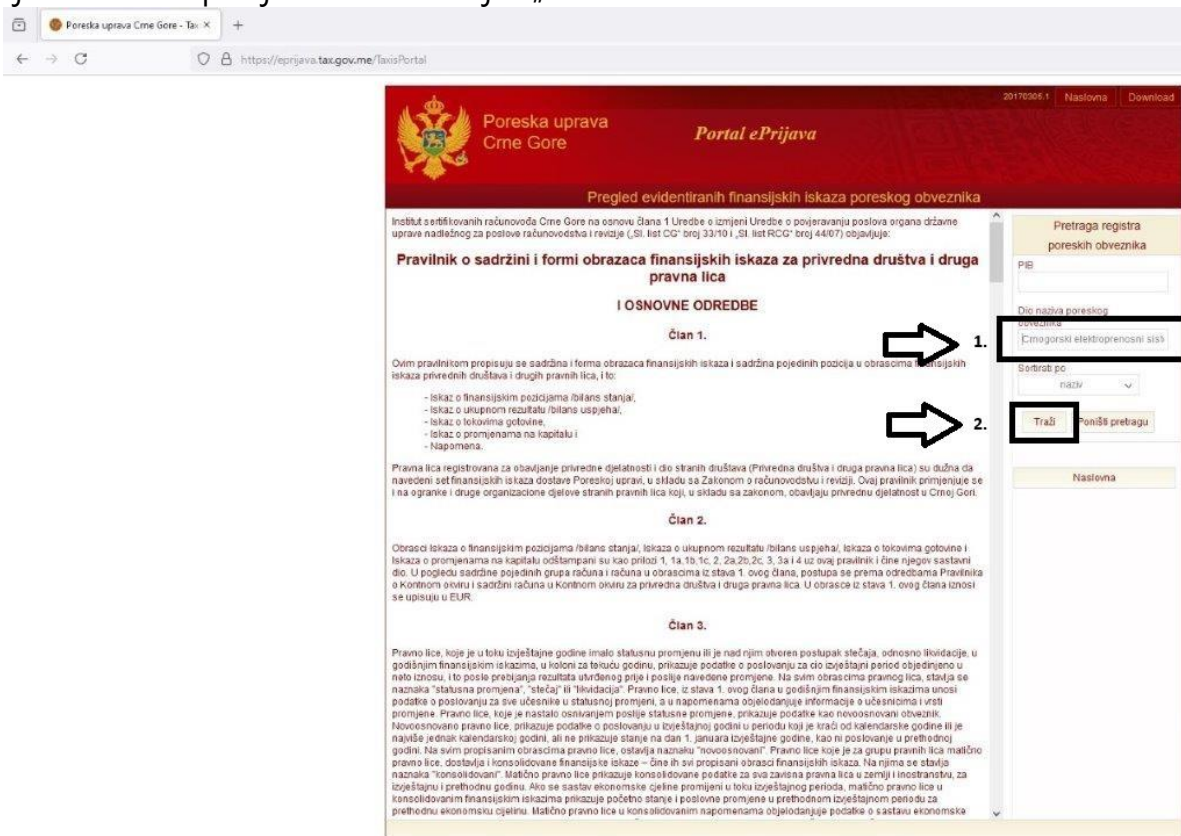
The screenshot shows a web browser window with the URL <https://eprijava.tax.gov.me/TaxisPortal>. The page is the 'Portal ePrijava' of the 'Poreska uprava Crne Gore'. The main content area is titled 'ePrijava' and contains a 'Vijesti' section on the left and an 'Obavještenja' section in the center. The 'Obavještenja' section contains a list of notices, with a red arrow pointing to the 'FINANSIJSKI ISKAZI' menu item in the right-hand navigation menu. The navigation menu includes items like 'ELEKTRONSKE PRIJAVE', 'ZAHTEVI', 'FINANSIJSKI ISKAZI', 'REVIZORSKI IZVJEŠTAJI', 'REGISTRI', 'ANALITIČKA KARTICA', and 'VIDEO UPUTSTVA'. The 'FINANSIJSKI ISKAZI' item is highlighted with a red box.

2. Nakon klika na riječi: „FINANSIJSKI ISKAZI“, kliknite na riječi: „Pregled finansijskih iskaza“.



The screenshot shows the 'Portal ePrijava' of the 'Poreska uprava Crne Gore'. The main navigation menu on the right includes 'ELEKTRONSKE PRIJAVE', 'ZAHTEVI', 'FINANSIJSKI ISKAZI', 'Podnošenje finansijskih iskaza', 'Pregled finansijskih iskaza', 'REVIZORSKI IZVEŠTAJI', 'REGISTRI', 'ANALITIČKA KARTICA', and 'VIDEO UPUTSTVA'. The 'FINANSIJSKI ISKAZI' menu item is expanded, and the 'Pregled finansijskih iskaza' option is highlighted with a red box. A black arrow points from the text in the instruction above to this option. The central content area contains a notice about tax obligations and deadlines for reporting.

3. Nakon klika na riječi: „Pregled finansijskih iskaza“, u polje „Dio naziva poreskog obveznika“ ukucajte naziv kompanije i kliknite na riječ „Traži“.

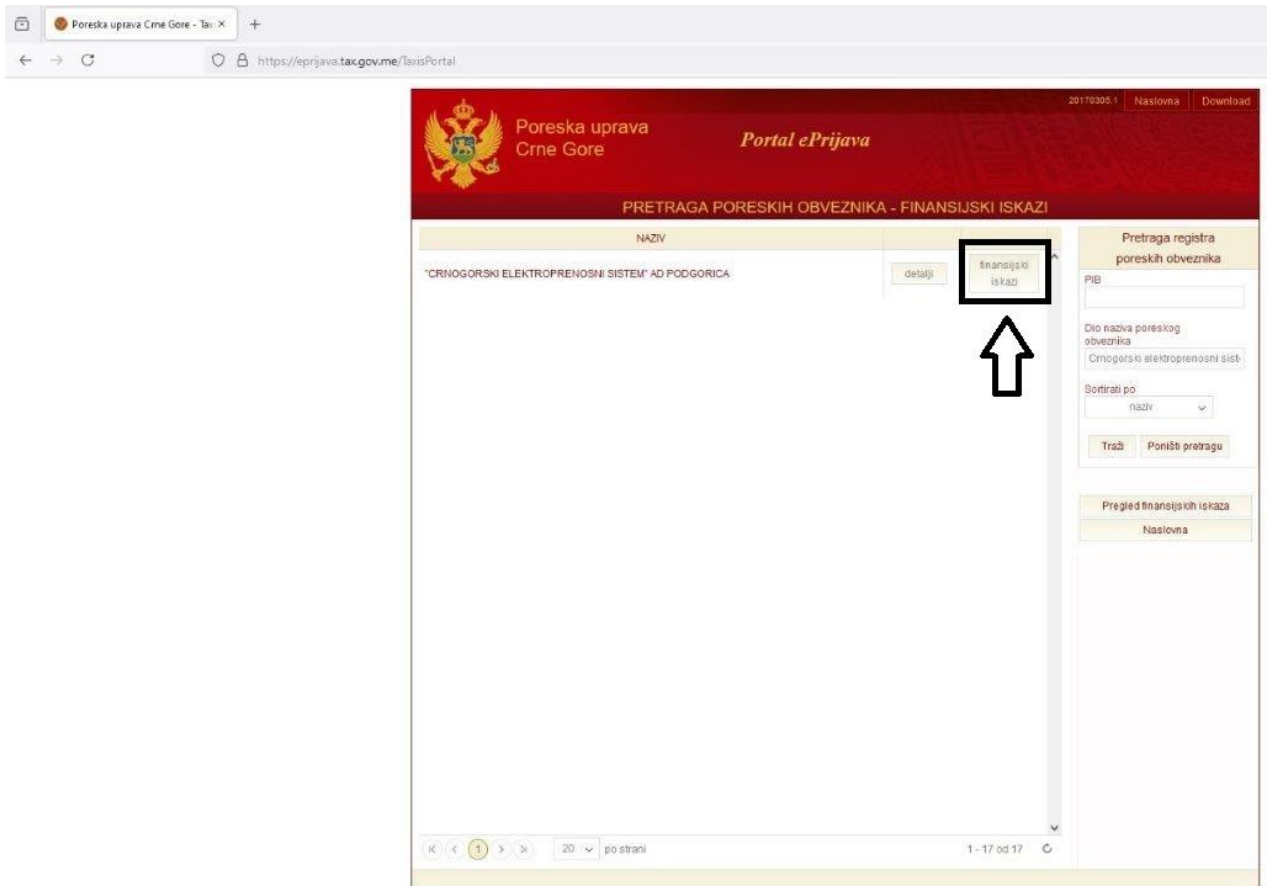


The screenshot shows the 'Portal ePrijava' of the Tax Authority of Montenegro. The main heading is 'Pregled evidentiranih finansijskih iskaza poreskog obveznika'. On the right side, there is a search bar with the following fields:

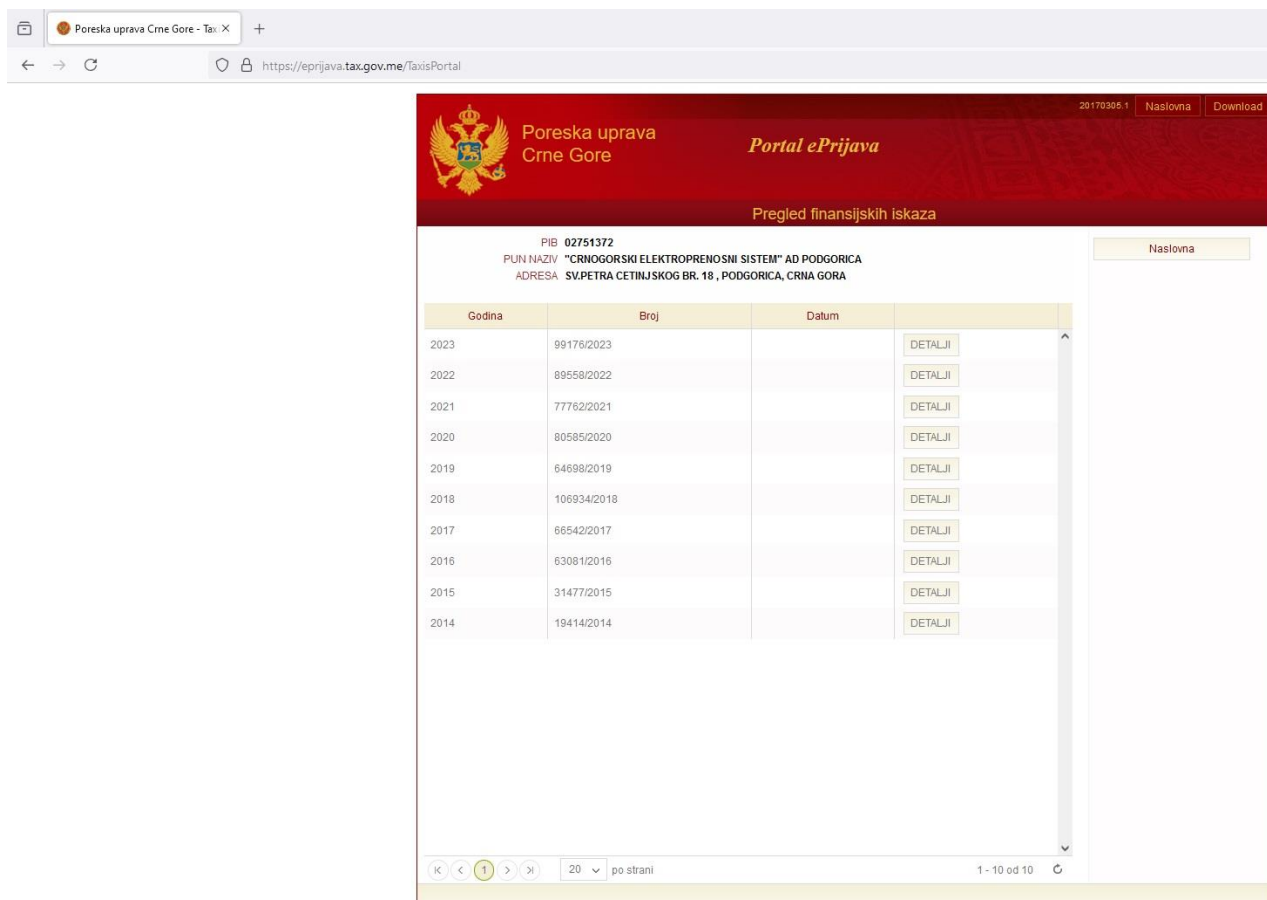
- Pretraga registra poreskih obveznika
- PIB
- Dio naziva poreskog obveznika (containing 'Crnogorski elektroprenosni sis3')
- Sadržaj po: naziv
- Traži (highlighted with a red box)
- Poniši pretragu

Two red arrows point to the search bar fields, labeled '1.' and '2.'. The text in the main content area includes 'Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica' and 'I OSNOVNE ODREDBE'.

4. Poslije 3. koraka otvoriće Vam se sljedeća stranica i kliknite na riječi „finansijski iskazi“.



5. Poslije 4. koraka otvoriće Vam se sljedeća stranica na kojoj možete pristupiti finansijskim iskazima kompanije.



The screenshot shows a web browser window with the URL <https://eprijava.tax.gov.me/TaxisPortal>. The page is titled "Portal ePrijava" and "Pregled finansijskih iskaza". It displays the following information:

PIB: 02751372
PUN NAZIV: "CRNOGORSKI ELEKTROPRENOŠNI SISTEM" AD PODGORICA
ADRESA: SV.PETRA CETINJSKOG BR. 18, PODGORICA, CRNA GORA

Godina	Broj	Datum	
2023	99176/2023		DETALJI
2022	89558/2022		DETALJI
2021	77762/2021		DETALJI
2020	80585/2020		DETALJI
2019	64698/2019		DETALJI
2018	106934/2018		DETALJI
2017	66542/2017		DETALJI
2016	63081/2016		DETALJI
2015	31477/2015		DETALJI
2014	19414/2014		DETALJI

Navigation controls at the bottom show "20" po strani and "1 - 10 od 10".

„Tvrđnja na strani 17 da su „Utvršene korekcije dominantno rezultat odstupanja ostvarenih prihoda po osnovu dodjele prekograničnih kapaciteta u odnosu na utvrđene koji zavise od cijene prekograničnih kapaciteta koja se formira na tržišnim principima” je poluistinita i neobjektivna.

Ovo stoga jer se na osnovu ovakve formulacije stiče utisak da se radi o nekoj višoj sili, a pravi uzrok za ovakvo katastrofalno veliko odstupanje je loša procjena Agencije.

Ovakva formulacija bi bila donekle prihvatljiva da u vrijeme donošenja Odluke o RDP i cijenama OPS nije bilo jasnih pokazatelja da će ostvareni prihodi po osnovu dodjele prekograničnih kapaciteta biti značajno veći od onih koje je procijenila Agencija.

Naime, u vrijeme donošenja Odluke o RDP i cijenama OPS (kraj novembra 2022.) Agenciji su bili poznati podaci o prihodima od alokacije prenosnih kapaciteta za 10 mjeseci 2022.god. Ne znam precizan podatak, ali s obzirom da su oni za cijelu 2022.god. iznosili 40.854.415 €, proizilazi da je do donošenja Odluke njihov iznos dostigao 32-35 mil.€, u svakom slučaju već u to vrijeme značajno više od 23.970.543,03 € koliko je Agencija procijenila za cijelu 2023.god, a nije bilo nikakvih pokazatelja koji bi ukazivali na smanjenje tih prihoda u 2023.god. u odnosu na 2022.god.

Iz navedenog je jasno da objašnjenje da su „Utvršene korekcije dominantno rezultat odstupanja ostvarenih prihoda po osnovu dodjele prekograničnih kapaciteta itd.” predstavljaju samo pokušaj skidanja odgovornosti sa Agencije.

Zbog toga bi navedenu tvrdnju sa str. 17 trebalo izmijeniti i objektizovati.”

STAV AGENCIJE

Primjedba nije prihvaćena.

Informacije prikazane u Izvještaju koji je predmet javne rasprave su istinite i relevantne za predmetni postupak.

Regulacija cijena uvijek podrazumijeva utvrđivanje prihoda i troškova za budući period na osnovu planiranih veličina. Upravo zbog toga u Crnoj Gori, kao i u drugim evropskim zemljama, postoji institut korekcija, koje se vrše na osnovu ostvarenja određenih kategorija troškova i prihoda.

Sa ove vremenske distance i u situaciji kada su konačni podaci javno dostupni, lako je polemisati u kom su iznosu ostali prihodi trebalo da budu utvrđeni. Kao što je i lako post festum nuditi (polu)analize

kojima u svom interpretativnom okviru, uz obilje pokušaja diskreditovanja Agencije, podnosilac primjedbe sugerše na koji je način trebalo pristupiti predikciji prihoda.

Da bismo objektivno sagledali utvrđivanje prihoda od alokacije kapaciteta za period 2023-2025. godina, moramo se vratiti u vrijeme sprovođenja tog postupka, a to je druga polovina 2022. godine. Agencija je ostale prihode operatora prenosnog sistema utvrdila u skladu tada važećim propisima, u iznosu od **po 23.970.543,03 € za svaku godinu regulatornog perioda, kao prosjek njihovog ostvarenja u 2020, 2021. godini i projekcije ostvarenja u 2022. godini, zasnovane na devetomjesečnom ostvarenju u toku godine.** Prosjek prihoda od alokacije kapaciteta izračunat u navedenom iznosu odražava ostvarenje ovih prihoda u godinama nakon puštanja u pogon podmorske interkonekcije između Italije i Crne Gore (2020. i 2021. godina) i projekcije ostvarenja do kraja 2022. godine, odnosno uzeta su u obzir ostvarenja ovih prihoda u 2020. godini, kada su cijene električne energije i njenih derivata bile izrazito niske, ostvarenja u 2021. godini, u kojoj su u drugoj polovini godini cijene počele značajno da rastu u odnosu na 2020. godinu, i projekcije CGES-a o ostvarenju ovih prihoda do kraja 2022. godine, u kojoj su cijene električne energije i derivata bile izrazito visoke.

Na cijene električne energije i na cijene prekograničnih kapaciteta utiču brojni ekonomski, društveni i geopolitički faktori. Budući da su u periodu 2020-2022. godina značajno varirali tržišni signali, zbog kojih je bila upitna priča o postojanju bilo kakve zakonomjernosti, utvrđivanje prihoda od dodjele prekograničnih kapaciteta isključivo na osnovu procjene u „tekućoj“ 2022. godini, kao što sugerše podnosilac primjedbe, bilo bi u koliziji sa metodološkim postulatom na kojem se zasniva utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda – obezbjeđivanje održivosti prenosnog sistema. Kod takvog propisanog postulata, svaka projekcija prihoda koja bi se zasnivala na spekulaciji da će situacija u 2022. godini postati nova realnost, bila bi ne samo neodgovorna, već i nezakonita.

Stvarnost demantuje navode podnosioca primjedbe da je cijenu bilo koje robe ili usluge koja se tržišno formira, a time i prihode po tom osnovu, lako predvidjeti. U prilog navedenom govori i činjenica da ni sami podnosilac primjedbe nije imao sugestija niti prigovora na utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda operatora prenosnog sistema u toku sprovođenja postupka tokom 2022. godine. Osim toga, ni u Tužbi koju je podnosilac primjedbe podnio Upravnom sudu Crne Gore protiv Odluke o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije za period 01.01.2023-31.12.2025. godina („Službeni list CG“, broj 131/22), nije problematizovan način utvrđivanja ostalih prihoda. Ističemo da je Upravni sud Crne Gore odbio pomenutu tužbu, a Vrhovni sud Crne Gore potvrdio odluku Upravnog suda.

Zbog stručne javnosti, u nastavku je dat osvrt na kretanja tržišnih signala u specifičnim okolnostima koje su karakteristične za period 2019-2023. godina.

Dodjela prekograničnih kapaciteta se vrši na osnovu brojnih propisa o dugoročnoj i dnevnoj dodjeli prekograničnih prenosnih kapaciteta, a kojima je propisano formiranje cijena kapaciteta na tržišnim principima.

Naime, 2020. godine smo bili svjedoci uticaja COVID 19 pandemije na značajan pad veleprodajnih cijena električne energije, pa su tako na evropskim dan-unaprijed tržištima električne energije cijene u prosjeku pale za 26% u odnosu na 2019. godinu¹.

Analizirajući cijene postignute na najvećoj i najlikvidnijoj berzi u regionu – HUPX-u, može se zaključiti koliko su cijene električne energije na dan-unaprijed tržištu rasle i padale u periodu od 2018. do 2022. godine:

- Prosječna cijena bazne električne energije u 2018. godini iznosila je **51,00 €/MWh**, dok je prosječna cijena vršne električne energije iznosila **57,36 €/MWh**,²
- Prosječna cijena bazne električne energije u 2019. godini iznosila je **50,36 €/MWh**, dok je prosječna cijena vršne električne energije iznosila **57,01 €/MWh**,³
- Prosječna cijena bazne električne energije u 2020. godini iznosila je **39,00 €/MWh**, dok je prosječna cijena vršne električne energije iznosila **43,54 €/MWh**,⁴
- Prosječna cijena bazne električne energije u 2021. godini iznosila je **113,86 €/MWh**, dok je prosječna cijena vršne električne energije iznosila **126,03 €/MWh**,⁵
- Prosječna cijena bazne električne energije u 2022. godini iznosila je **271,67 €/MWh**, dok je prosječna cijena vršne električne energije iznosila **288,64 €/MWh**.⁶

¹ <https://www.ffe.de/en/publications/european-day-ahead-electricity-prices-in-2020/>

² https://hupx.hu/uploads/Piaci%20adatok/DAM/havi/2018/HUPX_DAM_OLAP_Yearly_external_4MMC_2018.pdf

³ https://hupx.hu/uploads/Piaci%20adatok/DAM/%C3%A9ves/HUPX_DAM_OLAP_Yearly_external_4MMC_2019.pdf

⁴ https://hupx.hu/uploads/Piaci%20adatok/DAM/%C3%A9ves/HUPX_DAM_OLAP_Yearly_external_4MMC_2020.pdf

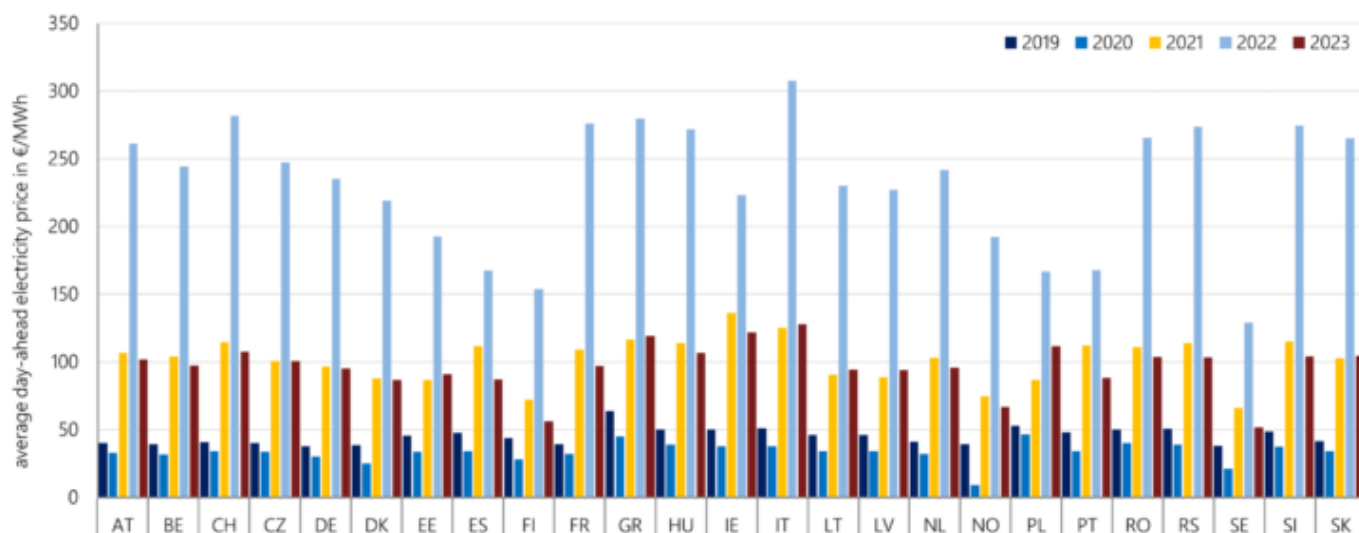
⁵ https://hupx.hu/uploads/Piaci%20adatok/DAM/%C3%A9ves/HUPX_Spot_2021_20220117.pdf

⁶ https://hupx.hu/uploads/Piaci%20adatok/DAM/%C3%A9ves/HUPX_Spot_2022.pdf

- Prosječna cijena bazne električne energije u 2023. godini iznosila je **106,82 €/MWh**, dok je prosječna cijena vršne električne energije iznosila **110,05 €/MWh**.⁷

Da li je iko mogao predvidjeti pandemiju prije njenog nastanka, a kamoli njene posljedice na sve aspekte ljudskog života i djelovanja, pa i na cijene električne energije i drugih dobara i usluga? Da li je iko sa izvjesnošću mogao predvidjeti u kojoj mjeri će oporavak od pandemije uticati na kretanja tih istih cijena? Da li je iko mogao predvidjeti kakav uticaj će imati rat u Ukrajini na iste te cijene?

Radi ilustracije koliko su navedeni događaji uticali na drastične padove i skokove cijena električne energije na veleprodajnim tržištima, na grafiku koji slijedi dat je prikaz prosječnih cijena električne energije na evropskim dan-unaprijed tržištima u periodu od 2019. do 2023. godine.⁸



Opisani, nepredvidivi događaji utiču na prekograničnu razmjenu električne energije, a time, osim na cijene električne energije, reflektuju se i na potražnju za određenim interkonektivnim kapacitetima i na cijene tih kapaciteta, od kojih zavisi visina prihoda koje operatori prenosnih sistema ostvaruju po osnovu dodjele prekograničnih kapaciteta. Navedeno se jasno može vidjeti na primjeru ostvarenih prihoda od alokacije prekograničnih prenosnih kapaciteta u periodu od 2020. godine do 2023. godine u SR Njemačkoj, koji su prikazani u tabeli koja slijedi. Naime, ukupni prihodi ostvareni po ovom osnovu

⁷ https://hupx.hu/uploads/Piaci%20adatok/DAM/%C3%A9ves/HUPX_Spot_2023.pdf

⁸ <https://www.ffe.de/en/publications/europaeische-day-ahead-strompreise-im-jahr-2023/>

su iznosili 253.902.035 €⁹ u 2020. godini, nakon čega su rasli tokom naredne dvije godine dostigavši iznose od 718.730.781 €¹⁰ u 2021. godini i 1.826.590.000 €¹¹ u 2022. godini, da bi u 2023. godini uslijedio njihov pad na 1.398.030.000 €¹².

Budući da se cijene prekograničnih prenosnih kapaciteta formiraju na tržišnim principima i zavise od njihove raspoloživosti i potražnje učesnika na veleprodajnim tržištima električne energije za kapacitetom na pojedinačnim interkonektorima, prihodi po osnovu dodjele kapaciteta konkretnog interkonektora mogu varirati nezavisno od trenda koji opažamo kad posmatramo prenosni sistem kao cjelinu. Navedeno ilustruju prihodi po osnovu dodjele prekograničnih prenosnih kapaciteta ostvareni po pojedinačnim interkonektorima u SR Njemačkoj u periodu od 2020. godine do 2023. godine, koji su prikazani u tabeli koja slijedi.

PRIHODI OD ALOKACIJE PREKOGRANIČNIH PRENOSNIH KAPACITETA U NJEMAČKOJ U MILIONIMA EURA				
	2020.	2021.	2022.	2023.
DE-FR	25,16	37,98	269,19	271,66
DE-DK	53,72	114,29	231,34	153,93
DE-CH	20,09	49,84	167,54	108,11
DE-NL	16,04	26,48	93,91	121,49
DE-CZ	12,80	20,53	44,59	37,44
DE-PL	26,56	40,27	47,20	0,01
DE-SE	34,71	86,16	0,35	0,17
DE-AT	53,52	73,52	362,32	321,49
DE-NO	2,46	80,44	203,20	110,00
DE-BE	-	15,81	53,73	57,25

9

https://www.bundesnetzagentur.de/SharedDocs/Downloads/EN/Areas/ElectricityGas/Special%20Topics/RevenuesCrossBorderManagement/ReportPoint6_5EPMLL_2020.pdf?__blob=publicationFile&v=1

10

https://www.bundesnetzagentur.de/SharedDocs/Downloads/EN/Areas/ElectricityGas/Special%20Topics/RevenuesCrossBorderManagement/ReportPoint6_5EPMLL_2021.pdf?__blob=publicationFile&v=1

11

https://www.bundesnetzagentur.de/SharedDocs/Downloads/EN/Areas/ElectricityGas/Special%20Topics/RevenuesCrossBorderManagement/ReportPoint6_5EPMLL_2022.pdf?__blob=publicationFile&v=3

12

https://www.bundesnetzagentur.de/SharedDocs/Downloads/EN/Areas/ElectricityGas/Special%20Topics/RevenuesCrossBorderManagement/ReportCongestionRevenues2023.pdf?__blob=publicationFile&v=4

REGAGEN Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, **Crna Gora**

T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: regagen@t-com.me **www.regagen.co.me**

PIB: 02396491 ŽR: 520-34372-70. 510-4171-40. 520-34498-80

PRIMJEDBA MOMIRA ŠKOPELJE

U vezi sa Odlukom o djelimičnoj primjeni korekcija iz 2023. tokom 2025. god, Momir Škopelja je naveo sljedeće:

„Odluka o djelimičnoj primjeni korekcija iz 2023. tokom 2025 god. je neodgovarajuća jer je neizbalansirana.

CGES je javno objavio da je u 2023.god. ostvario 35,7 mil€ dobiti, a kao dividendu je podijelio 10 mil€, pa kao neraspoređeno ostaje 25,7 mil€. Kako neraspoređena dobit iz prethodnog perioda iznosi 54,3 mil€, sa dodatnih 25,7 mil€ iz 2023. god, ukupna neraspoređena dobit na računu CGES-a iznosiće 80 mil€.

Iz navedenog je jasno da se nijesu stekli uslovi za raspodjelu korekcija na više godine iz člana 11 stav 2 Pravila o korekcijama, jer bi čak i isplata kompletne korekcije za 2023.god. od skoro 35 mil€ samo dovela do smanjenja neraspoređene dobiti CGESa na 45 mil€, što se ne može ocijeniti kao „nepovoljan uticaj na poslovanje energetskog subjekta“ iz člana 11 stav 2 Pravila o korekcijama koji bi opravdao predloženu preraspodjelu.

Ovo tim prije jer se nalazimo u periodu visoke inflacije (posebno tokom 2023.god.), pa svako odlaganje vraćanja kompletnog iznosa kompenzacije ide na štetu kupaca.

Osim toga, velika je vjerovatnoća da će iznos kompenzacija i za 2024. odnosno 2025.god. dostići značajan iznos pa bi preraspodjela kompenzacija po osnovu korekcija za 2023.god. dovela do nepotrebnog nagomilavanja preraspoređenih iznosa u narednim godinama.

Zato smatram da je opravdano ograničenje u iznosu kompenzacije za 2025.god. po osnovu korekcije iz 2023.god. jedino do nivoa da ne dođe do negativnog RDP CGES-a za 2025. koji se transponuje u cijene i koji prema Odluci iznosi 25.385.258,37€.

Drugim riječima, smatram da od ukupnih korekcija za 2023. god. od 34.787.557€, u 2025.god. treba kompenzovati 25.385.258€, a samo razliku od 9.402.299€ prenijeti u naredne godine.”

STAV AGENCIJE

Primjedba nije prihvaćena.

Operator prenosnog sistema električne energije, saglasno članu 17 stav 1 Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa („Službeni list CG“, broj 42/16), prihode ostvarene po osnovu dodjele raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta može koristiti za:

- 1) garantovanje neprekidne raspoloživosti dodijeljenog kapaciteta, ili
- 2) ulaganje u održavanje ili povećanje postojećih prekograničnih prenosnih kapaciteta i izgradnju novih interkonektora, u skladu sa planom razvoja.

Stavom 2 navedenog člana propisano je da se, prihodi ostvareni po osnovu dodjele raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta koji se ne iskoriste u svrhe iz stava 1 ovog člana, mogu, uz odobrenje i do iznosa koji odredi Agencija, uključiti u prihod operatora prenosnog sistema prilikom utvrđivanja metodologija i cijena korišćenja prenosnog sistema električne energije, kao i koristiti za obezbjeđenje povrata na investiciju u taj prekogranični kapacitet i dodatnu infrastrukturu u prenosnom sistemu potrebnu za garantovanje raspoloživosti kapaciteta u iznosu koji odobri Agencija.

Ističemo da su do sada ostvareni prihodi po osnovu dodjele prekograničnih prenosnih kapaciteta uvijek i u cjelosti korišćeni za umanjene cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije, budući da CGES nikada nije tražio primjenu člana 17 stav 1 navedenog zakona. I u ovom postupku, Agencija je kompletnu razliku ostvarenih i utvrđenih prihoda od prekogranične dodjele kapaciteta opredijelila za umanjene cijena za korišćenje sistema, s tim što se ta razlika mora primijeniti na više regulatornih perioda kako se ne bi ugrozila održivost i razvoj prenosnog sistema.

Usklađivanje crnogorskog zakonodavstva sa evropskom regulativom značiće dodatnu afirmaciju člana 17 stav 1 Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa, što dodatno govori u prilog pravilnosti zaključivanja Agencije o načinu primjene utvrđenih korekcija na više regulatornih perioda, kako bi se stabilnost cijena mogla dugoročno obezbijediti.

Kao što je detaljno pojašnjeno u odgovoru na prethodnu primjedbu, prihodi od dodjele prekograničnih kapaciteta mogu značajno varirati zavisno od raspoloživosti kapaciteta i potražnje za njima. Stoga je predlog podnosioca primjedbe o finansiranju cjelokupnog poslovanja CGES-a isključivo iz ostalih prihoda hazarderski, a sa aspekta propisa, Agencija nema pravo na prihvatanje takvog predloga. Prihvatanje ovog predloga bilo bi nezakonito i moglo bi ugroziti tekuće poslovanje operatora prenosnog sistema i realizaciju investicija kojima se nastoje zadovoljiti potrebe postojećih i budućih korisnika sistema, a time i funkcionisanje prenosnog sistema, tj. obavljanje djelatnosti od javnog interesa. Projekat povezivanja crnogorskog tržišta sa jedinstvenim evropskim tržištem električne

energije, što je preduslov za napredovanje u evropskim integracijama, takođe bi mogao biti ugrožen nemogućnošću CGES-a da pokrije nove troškove koje će ovaj projekat usloviti.

Dodatno, utvrđivanje korekcija za primjenu u 2025. godini na način koji podnosilac primjedbe predlaže dovelo bi do pojave negativnih cijena za korišćenje prenosnog sistema, u prvom redu za proizvođače električne energije priključene na prenosni sistem, kojima bi CGES morao da plaća zbog toga što koriste prenosni sistem za obavljanje svoje energetske djelatnosti, umjesto obratno. Navedeno bi bilo u suprotnosti sa članom 59 stav 10 Zakona i članom 2 tačka 3 Metodologije. Pored toga, onemogućilo bi obračunavanje PDV-a prilikom izdavanja računa za korišćenje prenosnog sistema, što bi državni budžet uskratilo za prihode po tom osnovu.

U odnosu na navode podnosioca primjedbe da će svako odgađanje vraćanja kompletnog iznosa korekcije ići na štetu kupaca, napominjemo da su do sada mnogo puta vršene korekcije u korist operatora sistema, koje nijesu bile uvećavane za inflaciju, što operatori sistema nijesu dovodili u pitanje. Stoga se, u kontekstu prethodno izloženog, vodeći se metodološkim postulatom ravnoteže između interesa operatora i korisnika sistema, mora sagledavati i odluka o načinu primjene utvrđenih korekcija.

* * *

Uzimajući u obzir naprijed navedeno, utvrđena je korekcija regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje sistema električne energije tokom regulatornog perioda 2023-2025. godina, koja je prikazana u nastavku ovog izvještaja.

1. UTVRĐIVANJE IZNOSA KOREKCIJA REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA

1.1. Troškovi poslovanja na koje energetski subjekat ne može uticati

Članom 6 stav 2 Pravila propisano je da se korekcije troškova poslovanja na koje energetski subjekat ne može uticati utvrđuju kao razlika utvrđenih i ostvarenih troškova u godini za koju se vrši korekcija i za koju postoje konačni podaci.

Odlukom o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije za period 01.01.2023-31.12.2025. godina („Službeni list CG“, broj 131/22) (u daljem tekstu: Odluka iz 2022. godine), troškovi poslovanja na koje energetski subjekat ne može uticati utvrđeni su u iznosu od **9.916.196,51 €** za 2023. godinu.

Uz dopis, broj 300-RAE/22-58/73 od 19.07.2024. godine, CGES je dostavio pregled ostvarenja troškova na koje se ne može uticati u 2023. godini i analitičke kartice konta:

- 55509506 – troškovi poreza na imovinu, u iznosu od 1.322.303,06 €;
- 55519506 – troškovi naknada za licencu, u iznosu od 492.252,58 €;
- 55539506 – troškovi korišćenja gradskog zemljišta, u iznosu od 3.833,93 €;
- 53950506 – troškovi komunalnih usluga (smeće, deponija), u iznosu od 43.335,28 €;
- 55549506 – troškovi naknada za postavljanje energetske infrastrukture uz/pri željezničkoj infrastrukturi, u iznosu od 1.939,20 €;
- 55588506 – troškovi naknada za elektronske komunikacije, u iznosu od 100,00 €;
- 55580506 – troškovi taksi, u iznosu od 1.728,85 €;
- 50191506 – raspoloživost sekundarne regulacije, u iznosu od 1.706.730,64 €;
- 50192506 – raspoloživost tercijarne regulacije, u iznosu od 184.585,05 €;
- 55400 – troškovi članarina poslovnim udruženjima koji su u funkciji regulisane djelatnosti, u iznosu od 10.000,00 (odnose se na trošak članarine u CIGRE);
- 55400506 – troškovi članarina poslovnim udruženjima, u iznosu od 380.908,44 € (od čega se 369.558,44 odnosi na troškove članarine u ENTSO-E i SECI, 10.000,00 € na trošak po osnovu članarine u MEDTSO i 1.350 € koji se odnose na neodobrene troškove članarine u Uniji poslodavaca Crne Gore);
- 55079506 – troškovi drugih neproizvodnih usluga na osnovu međunarodnih ugovora, u iznosu od 499.968,19 € (od kojih se 93.951,60 € odnosi na troškove usluga prekogranične dodjele kapaciteta, 24.000,00 € na troškove usluga koordinacije SMM regulacionog bloka, 186.000,00 € na troškove po osnovu usluga RSCI, 64.074,81 € na troškove RSC u okviru ENTSO-E, 90.758,69 € na troškove CN u okviru ENTSO-E, 1.870,39 € na troškove „SLA FSKar“, 9.650,00 na troškove eksterne revizije MVS Audit ENTSO-E, 4.823,00 € na troškove rada ENTSO-E regionalne grupe Kontinentalna Evropa, a 24.839,70 € se odnose na odobrene troškove za održavanje ENTSO-E platforme);
- 55520506 – troškovi za zaštitu životne sredine, u iznosu od 41.078,14 €;

- 55599506 – ostali troškovi koji se ne mogu kontrolisati u skladu sa zakonom, u iznosu od 250.137,12 € (od kojih se 19.072,96 € odnosi na troškove sprovođenja postupaka nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka posredstvom BELEN-a, 226.064,16 € na naknadu za rad Operatora tržišta električne energije i 5.000,00 € na naknadu za ažuriranje plana razvoja i investicionih planova);
- 54900 – troškovi ostalih dugoročnih rezervisanja – za sudske sporove, u iznosu od 232.574,83 €;
- 57930506 – naknade šteta drugim licima, u iznosu od 127.705,80 €;
- 55910506 – troškovi javnog oglašavanja, u iznosu od 3.757,87 €;
- 53909506 – troškovi usluga zaštite i ispitivanja, u iznosu od 44.855,40 €.

Ukupni dokumentovani ostvareni troškovi na koje se ne može uticati, dobijeni kao zbir iznosa opravdanih troškova iz ovjerenih analitičkih kartica, iznose 5.347.794,38 €. Pored navedenih troškova, u okviru utvrđenih troškova poslovanja na koje se ne može uticati u iznosu od 9.916.196,51 €, Odlukom iz 2022. godine utvrđeni su i troškovi poreza na dobit pravnih lica za 2023. godinu u iznosu od 2.013.428,31 €, saglasno članu 10 stav 5 Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije ("Službeni list CG", br. 71/22, 101/22, 124/22, 37/23) (u daljem tekstu: Metodologija). Uvidom u Iskaz o ukupnom rezultatu (bilans uspjeha) u 2023. godini, koji je objavljen na portalu Poreske uprave¹³, utvrđeno je da je CGES ostvario navedeni trošak u iznosu od 5.408.053,00 €. Uzimajući navedeno u obzir, ostvareni troškovi poslovanja na koje se ne može uticati u 2023. godini iznosili su **10.755.847,38 €** (5.347.794,38 € + 5.408.053,00 €).

Kako su troškovi poslovanja na koje subjekat ne može uticati za 2023. godinu utvrđeni u iznosu od 9.916.196,51 €, a ostvareni u iznosu od 10.755.847,37 €, na osnovu člana 6 stav 2 Pravila utvrđena je korekcija navedenih troškova u iznosu od **839.650,87 €** (9.916.196,51 € - 10.755.847,38 €), **u korist energetskog subjekta.**

¹³ <https://eprijava.tax.gov.me/TaxisPortal>

1.2. Prihod od regulisane djelatnosti

1.2.1. Prihod od regulisane djelatnosti koji se odnose na angažovanje kapaciteta za Operatora prenosnog sistema (fakturisana realizacija)

Članom 6 stav 3 Pravila propisano je da se korekcija prihoda od regulisane djelatnosti, koji se odnose na angažovanje kapaciteta za operatora prenosnog sistema (fakturisana realizacija), utvrđuju kao razlika ostvarenog i utvrđenog prihoda, nastala po osnovu odstupanja u ostvarenju elemenata za obračun na osnovu kojih se utvrđuje cijena za angažovanje kapaciteta za godinu za koju se vrši korekcija i za koju postoje konačni podaci, na način propisan članom 17 ovih pravila.

Članom 17 Pravila propisano je da se korekcija fakturisane realizacije po osnovu angažovanja prenosnog kapaciteta utvrđuje primjenom sljedeće formule:

$$K_{ak}^{FR} = K_{ak}^{FRok} + K_{ak}^{FRproiz}$$

gdje je:

$$K_{ak}^{FRok} = \sum_m C_k * MK_{os}^m - 12 * C_k * MK_{ut}$$

- C_k - cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta za ostale korisnike, utvrđena za godinu za koju se vrši korekcija, (€/MW),
- m - 1, 2, 3, ..., 12,
- MK_{os}^m - maksimalna snaga ostalih korisnika priključenih na prenosni sistem ostvarena u mjesecu „m“ u godini za koju se vrši korekcija, (MW),
- MK_{ut} - planirana maksimalna snaga ostalih korisnika priključenih na prenosni sistem, koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijene za angažovanje prenosnog kapaciteta za godinu za koju se vrši korekcija, (MW),

$$K_{ak}^{FRproiz} = (12 * C_{aks}^{Proiz} * MK_{os}^{proiz} - 12 * C_{aks}^{Proiz} * MK_{ut}^{proiz}) + (C_{ake}^{Proiz} * E_{os}^{proiz} - C_{ake}^{Proiz} * E_{ut}^{proiz})$$

- C_{aks}^{Proiz} - cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po maksimalno raspoloživoj aktivnoj snazi, utvrđena za godinu za koju se vrši korekcija, (€/MW),
- MK_{os}^{proiz} - maksimalno raspoloživa snaga svih proizvodnih objekata priključenih na prenosni sistem u godini za koju se vrši korekcija, (MW),
- MK_{ut}^{proiz} - planirana maksimalno raspoloživa snaga proizvodnih objekata priključenih na prenosni sistem, koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po maksimalno raspoloživoj aktivnoj snazi za godinu za koju se vrši korekcija, (MW),
- C_{ake}^{Proiz} - cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta za proizvođače koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji, utvrđena za godinu za koju se vrši korekcija, (€/MWh),
- E_{os}^{proiz} - električna energija proizvedena od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem u godini za koju se vrši korekcija, (MWh),
- E_{ut}^{proiz} - planirana proizvodnja električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem, koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijene za angažovanje prenosnog kapaciteta za proizvođače koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji, za godinu za koju se vrši korekcija, (MWh).

Cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta za ostale korisnike (C_k) za 2023. godinu utvrđena je Odlukom iz 2022. godine u iznosu od **1,0122 €/kW/mjesec**, na osnovu planirane maksimalne snage ostalih korisnika priključenih na prenosni sistem (MK_{ut}) u 2023. godini od **493.280 kW**.

U sljedećoj tabeli su prikazane maksimalne snage ostalih korisnika (MK_{os}^m) koje su ostvarene u 2023. godini, dostavljene od strane CGES-a, dopisom broj 300-RAE/24-2655/4 od 30. oktobra 2024. godine, u Agenciji zavedenim istog dana pod brojem 24/2408-16.

Tabela 2. Mjesečna ostvarenja maksimalne snage ostalih korisnika u 2023. godini

Maksimalna snaga korisnika priključenih na prenosni sistem (kW)	
mjesec	2023.
januar	525.735,44
februar	607.979,71
mart	468.920,04
april	466.432,88
maj	375.819,08
jun	456.843,04
jul	609.462,48
avgust	607.021,08
septembar	470.631,88
oktobar	396.913,20
novembar	538.776,72
decembar	548.963,88

Na osnovu navedenih podataka, primjenom formule iz člana 17 stav 1 Pravila u dijelu koji se odnosi na utvđivanje korekcije fakturisane realizacije za angažovanje kapaciteta od ostalih korisnika (K_{ak}^{FRok}), ova korekcija se utvrđuje u iznosu od **156.019,93 €** za 2023. godinu u korist korisnika prenosnog sistema.

Cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po maksimalno raspoloživoj aktivnoj snazi (C_{aks}^{Proiz}) za 2023. godinu utvrđena je Odlukom iz 2022. godine u iznosu od **103,0242 €/MW/mjesec**, koja je utvrđena na osnovu planiranih maksimalno raspoloživih snaga proizvodnih objekata priključenih na prenosni sistem (MK_{ut}^{Proiz}) u 2023. godini od **967,00 MW**.

Prosječna ostvarena maksimalno raspoloživa snaga svih proizvodnih objekata priključenih na prenosni sistem (MK_{os}^{Proiz}), dostavljena od strane CGES-a, dopisom broj 300-RAE/24-2655/2 od

08.10.2024. godine, u Agenciji zavedenim 10.10.2024. godine pod brojem 24/2408-10, iznosi **968 MW** za 2023. godinu.

Cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta za proizvođače koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji (C_{ake}^{Proiz}), utvrđena je Odlukom iz 2022. godine u iznosu od i **0,4639 €/MWh** za 2023. godinu, na osnovu planirane proizvodnje električne energije korišćene prilikom utvrđivanja cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta za proizvođače koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji (E_{ut}^{Proiz}) od **3.309.097 MWh** za 2023. godinu

Prema podacima dostavljenim od strane CGES-a, ostvarena proizvodnja električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem (E_{os}^{Proiz}) u 2023. godini je iznosila **3.804.456,04 MWh**, dopisom broj 300-RAE/24-2655/2 od 08.10.2024. godine, u Agenciji zavedenim 10.10.2024. godine pod brojem 24/2408-10.

Na osnovu navedenih podataka, primjenom formule iz člana 17 stav 1 Pravila, u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje korekcije fakturisane realizacije za angažovanje prenosnog kapaciteta od proizvođača priključenih na prenosni sistem ($K_{ak}^{FRProiz}$), ova korekcija se utvrđuje u iznosu od **231.033,35 € u korist korisnika prenosnog sistema** za 2023. godinu (1.236,29 € korekcija po osnovu prihoda proizvođača za angažovanje kapaciteta fakturisano po maksimalno raspoloživoj snazi ($K_{t+n}^{FRsProiz}$) + 229.797,06 € korekcija po osnovu prihoda proizvođača za angažovanje kapaciteta fakturisano po aktivnoj električnoj energiji ($K_{t+n}^{FRProiz}$)).

Primjenom formule iz člana 17 stav 1 Pravila, korekcija prihoda od regulisane djelatnosti koji se odnose na angažovanje kapaciteta (K_{ak}^{FR}) utvrđena je u iznosu od **387.053,28 € u korist korisnika prenosnog sistema** za 2023. godinu (156.019,93 € + 231.033,35 €).

1.2.2. Prihodi od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka za Operatora prenosnog sistema (fakturisana realizacija)

Članom 14 stav 2 Pravila je propisano da se korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka, utvrđuje primjenom sljedeće formule:

$$K^{FR} = K^{FRgok} + K^{FRgProiz}$$

gdje je:

$$K^{FRgok} = Cg^{ok} * E_{os}^{ok} - Cg^{ok} * E_{ut}^{ok}$$

- Cg^{ok} - cijena gubitaka koju plaćaju ostali korisnici prenosnog sistema u višoj i nižoj tarifi, utvrđena za godinu za koju se vrši korekcija, (€/MWh),
- E_{os}^{ok} - električna energija isporučena ostalim korisnicima prenosnog sistema u godini za koju se vrši korekcija, u višoj i nižoj tarifi, (MWh),
- E_{ut}^{ok} - električna energija planirana za isporuku ostalim korisnicima prenosnog sistema za godinu za koju se vrši korekcija, koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijene gubitaka za ostale korisnike, u višoj i nižoj tarifi (MWh).

$$K^{FRgProiz} = Cg^{Proiz} * E_{os}^{Proiz} - Cg^{Proiz} * E_{ut}^{Proiz}$$

- Cg^{Proiz} - cijena opravdanih gubitaka koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem, utvrđena za godinu za koju se vrši korekcija, (€/MWh),
- E_{os}^{Proiz} - ostvarena proizvodnja električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem u godini za koju se vrši korekcija, (MWh),
- E_{ut}^{Proiz} - planirana proizvodnja električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem, koja je korišćena prilikom utvrđivanja cijene gubitaka za proizvođače priključene na prenosni sistem za godinu za koju se vrši korekcija, (MWh).

Cijena gubitaka koju plaćaju ostali korisnici prenosnog sistema (Cg^{ok}) utvrđena je za 2023. godinu Odlukom iz 2022. godine u iznosu od **0,4078 €/kWh** u višoj tarifi, odnosno **0,2039 €/kWh** u nižoj tarifi, na osnovu količina električne energije planiranih za isporuku ostalim korisnicima prenosnog sistema (E_{ut}^{ok}) u 2023. godini od **1.696.161,83 MWh** u višoj tarifi, odnosno od **959.901,17 MWh** u nižoj tarifi.

Prema podacima dostavljenim od strane CGES-a, dopisom broj 300-RAE/24-2655/2 od 08.10.2024. godine, u Agenciji zavedenim 10.10.2024. godine pod brojem 24/2408-10, električna energija isporučena ostalim korisnicima prenosnog sistema električne energije (E_{os}^{ok}) u 2023. godini iznosila je **1.832.165,85 MWh** u višoj tarifi, odnosno **1.038.331,33 MWh** u nižoj tarifi.

Na osnovu navedenih podataka, primjenom formule iz člana 14 stav 2 Pravila u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje korekcije fakturisane realizacije od ostalih korisnika po osnovu opravdanih gubitaka

(K^{FRgok}), ova korekcija se za 2023. godinu utvrđuje u iznosu od **714.543,48 €** u korist korisnika prenosnog sistema.

Cijena gubitaka koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem (C_g^{Proiz}) za 2023. godinu utvrđena je Odlukom za period 2022-2025. godina u iznosu od **1,6947 €/MWh**, na osnovu količina električne energije planiranih za isporuku ostalim korisnicima prenosnog sistema (E_{ut}^{Proiz}) u 2023. godini od **3.309.097 MWh**.

Prema podacima dostavljenim od strane CGES-a, dopisom broj 300-RAE/24-2655/2 od 08.10.2024. godine, u Agenciji zavedenim 10.10.2024. godine pod brojem 24/2408-10, ostvarena proizvodnja električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem (E_{os}^{Proiz}) u 2023. godini je iznosila **3.804.456,04 MWh**.

Na osnovu navedenih podataka, primjenom formule iz člana 14 stav 2 Pravila u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje korekcije fakturisane realizacije od proizvođača priključenih na prenosni sistem po osnovu opravdanih gubitaka ($K^{FRgProiz}$), ova korekcija se za 2023. godinu utvrđuje u iznosu od **839.484,96 €, u korist korisnika prenosnog sistema**.

Primjenom formule iz člana 14 stav 2 Pravila, korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka (K^{FR}) za 2023. godinu utvrđena je u iznosu od **1.554.028,44 € u korist korisnika prenosnog sistema** (714.543,48 € + 839.484,96 €).

Na osnovu izloženog, a u skladu sa članom 17 stav 1 i članom 14 stav 2 Pravila, utvrđena je ukupna korekcija prihoda operatora prenosnog sistema od regulisane djelatnosti za 2023. godinu (prihodi koji se odnose na angažovanje kapaciteta za Operatora prenosnog sistema i prihodi po osnovu opravdanih gubitaka za Operatora prenosnog sistema) u iznosu od **1.941.081,72 €, u korist korisnika prenosnog sistema** (387.053,28 € + 1.554.028,44 €).

1.3. Ostali prihodi

Članom 6 stav 7 Pravila propisano je da se korekcija ostalih prihoda utvrđuje se kao razlika ostvarenih i utvrđenih prihoda za godinu za koju se vrši korekcija i za koju postoje konačni podaci.

Odlukom iz 2022. godine, ostali prihodi za 2023. godinu utvrđeni su u iznosu od **26.126.828,67 €**.

Uz dopis broj 300-RAE/22-58/73 od 19.07.2024. godine CGES je dostavio pregled ostvarenja ostalih prihoda u 2023. godini i analitičke kartice konta:

- 61220511 – prihodi od alokacije kapaciteta, u iznosu od 55.883.119,91 €;
- 612294 – neadekvatnost i neraspoloživost isporuke energije po osnovu tercijarne regulacije, u iznosu od 499.042,35 €;
- 65902 – prihodi od usluga na osnovu međunarodnih ugovora, u iznosu od 31.827,40 €;
- 69200 – prihodi iz prethodnih izvještajnih perioda, u iznosu od 517.048,08 €, od čega predmet korekcije čini dio u iznosu od 385.358,15 €, koji se saglasno članu 16 stav 1 Metodologije odnose na prihode iz poslovanja čiji su pripadajući troškovi priznati prilikom utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda;
- 65901 – prihodi po osnovu prefakturisanja troškova, u iznosu od 21.488,31 €;
- 61225 – prihod po osnovu viška sredstava iz balansnog mehanizma, u iznosu od 289.263,99 €;
- 64000 – prihodi od premija, u iznosu od 665,00 €;
- 61220513 – prihodi od priključenja na mrežu, u iznosu od 2.107.150,00 €;
- 67840 – prihodi od rezervisanja za sudske sporove, u iznosu od 16.329,64 €;
- 61222 – ITC (CBT), u iznosu od 3.970.399,45 €;
- 50499506 – nabavna vrijednost prodane robe – ITC koje nije moguće kontrolisati, u iznosu od 322.309,04 €;
- 50190 – nabavna vrijednost prodane robe – gubici u prenosnom sistemu, u iznosu od 20.595.440,75 € (od čega se 3.992.549,94 € odnosi na troškove za pokrivanje gubitaka usled tranzita);
- 67020 – prihodi od zakupa optičkih vlakana, u iznosu od 85.579,60 €;
- 67030 – prihod od usluga održavanja optičkih vlakana, u iznosu od 30.435,76 €;
- 57060 – optička vlakna u mreži, u iznosu od 4.555,22 €;
- 61224 – nadoknada prekomjerne preuzete reaktivne električne energije, u iznosu od 789.306,03 €;
- 501992 – trošak za prekomjerno preuzetu reaktivnu električnu energiju, u iznosu od 60.697,65 €.

Uz dopis broj 300-RAE/24-2655/4 od 30.10.2024. godine, u Agenciji zaveden istog dana pod brojem 24/2408-16, CGES je dostavio pojašnjenje troškova i prihoda po osnovu ITC mehanizma, u kojem je navedeno da je došlo do promjene u odnosu na troškove i prihode od ITC mehanizma koji su iskazani na dostavljenim analitičkim karticama, te da su na osnovu obračunskih podataka ENTSO-E izdate konačne ulazne i izlazne fakture. Uz navedeni dopis dostavljena je i dopuna dokumentacije, i to:

3. dvije ulazne fakture po osnovu ITC mehanizma:

- faktura broj 283/2024 od 20.08.2024. godine, izdata od strane MEPSO, u iznosu od 1.178,53 €, i
- faktura broj 9000015318 od 13.11.2023. godine, izdata od strane ČEPS, a.s. u iznosu od 246.235,93 €;

4. 24 izlazne fakture izdate od strane CGES-a po osnovu ITC mehanizma:

- faktura broj IF0124-00310 od 25.07.2024. godine, u iznosu od 4.106,47 €;
- faktura broj IF0123-00437 od 16.11.2023. godine, u iznosu od 23.369,09 €;
- faktura broj IF0124-00307 od 23.07.2024. godine, u iznosu od 12.045,56 €;
- faktura broj IF0124-00126 od 20.03.2024. godine, u iznosu od 37.244,48 €;
- faktura broj IF0124-00127 od 20.03.2024. godine, u iznosu od 2.774,87 €;
- faktura broj IF0124-00311 od 25.07.2024. godine, u iznosu od 3.844,72 €;
- faktura broj IF0123-00434 od 16.11.2023. godine, u iznosu od 1.274,92 €;
- faktura broj IF0123-00440 od 16.11.2023. godine, u iznosu od 308.446,96 €;
- faktura broj IF0124-00124 od 20.03.2024. godine, u iznosu od 125.618,39 €;
- faktura broj IF0124-00123 od 20.03.2024. godine, u iznosu od 535.535,87 €;
- faktura broj IF0124-00218 od 17.05.2024. godine, u iznosu od 176.088,98 €;
- faktura broj IF0124-00213 od 17.05.2024. godine, u iznosu od 498.761,40 €;
- faktura broj IF0124-00309 od 25.07.2024. godine, u iznosu od 4.879,73 €;
- faktura broj IF0124-00308 od 23.07.2024. godine, u iznosu od 1.903,50 €;
- faktura broj IF0123-00435 od 16.11.2023. godine, u iznosu od 1.007,52 €;

- faktura broj IF0123-00436 od 16.11.2023. godine, u iznosu od 83.600,09 €;
- faktura broj IF0124-00214 od 17.05.2024. godine, u iznosu od 354.376,72 €;
- faktura broj IF0123-00439 od 16.11.2023. godine, u iznosu od 763.769,70 €;
- faktura broj IF0124-00312 od 25.07.2024. godine, u iznosu od 2.956,69 €;
- faktura broj IF0123-00438 od 16.11.2023. godine, u iznosu od 791.840,61 €;
- faktura broj IF0124-00217 od 17.05.2024. godine, u iznosu od 264.395,58 €;
- faktura broj IF0124-00125 od 20.03.2024. godine, u iznosu od 87.243,27 €;
- faktura broj IF0124-00215 od 17.05.2024. godine, u iznosu od 10.170,84 €;
- faktura broj IF0124-00216 od 17.05.2024. godine, u iznosu od 441.009,82 €.

Na osnovu navedenih faktura, utvrđeno je da troškovi po osnovu ITC mehanizma iznose **247.414,46 €** (1.178,53 € + 246.235,93 €), a prihodi **4.536.265,78 €** (4.106,47 € + 23.369,09 € + 12.045,56 € + 37.244,48 € + 2.774,87 € + 3.844,72 € + 1.274,92 € + 308.446,96 € + 125.618,39 € + 535.535,87 € + 176.088,98 € + 498.761,40 € + 4.879,73 € + 1.903,50 € + 1.007,52 € + 83.600,09 € + 354.376,72 € + 763.769,70 € + 2.956,69 € + 791.840,61 € + 264.395,58 € + 87.243,27 € + 10.170,84 € + 441.009,82 €). Pored navedenih prihoda i troškova, CGES po osnovu ITC mehanizma snosi i troškove nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka u sistemu usljed tranzita. U vezi sa navedenim troškovima, Agencija je uputila zahtjev za dostavljanje podataka, broj 24/2408-17 od 04.11.2024. godine. Postupajući po navedenom zahtjevu, CGES je uz dopis broj 300-RAE/24-2655/6 od 05.11.2024. godine, u Agenciji zaveden 06.11.2024. godine pod brojem 24/2408-18, dostavio obračun mjesečnih prosječnih ponderisanih cijena električne energije za pokrivanje gubitaka u sistemu.

Na osnovu navedenih podataka, kao i podataka o ostvarenim mjesečnim gubicima usljed tranzita, dostavljenih od strane CGES-a uz dopis broj 300-RAE/24-2655/2 od 08.10.2024. godine, u Agenciji zaveden 10.10.2024. godine pod brojem 24/2408-10, izračunati su ostvareni troškovi nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka usljed tranzita u 2023. godini, što je prikazano u tabeli koja slijedi.

Tabela 3. Troškovi nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka usljed tranzita u 2023. godini

Mjesec	Gubici usljed tranzita (MWh)	Prosječne ponderisane cijene električne energije za pokrivanje gubitaka u sistemu (€/MWh)	Trošak nabavke električne energije za pokrivanja gubitaka usljed tranzita (€)
januar	2.444,010	215,9200	527.710,64
februar	2.329,600	157,0012	365.750,00
mart	506,699	139,6979	70.784,79
april	3.409,288	120,0808	409.390,03
maj	4.763,502	117,6500	560.426,01
jun	1.720,566	113,0305	194.476,44
jul	1.265,072	133,3064	168.642,19
avgust	1.610,583	132,2213	212.953,38
septembar	1.224,570	132,5762	162.348,84
oktobar	2.571,862	143,6324	369.402,71
novembar	2.105,702	137,8821	290.338,61
decembar	1.891,509	123,7669	234.106,21
Ukupno	25.842,963	138,0000	3.566.329,85

Na osnovu dostavljenih podataka i dokumentacije utvrđeno je da je neto prihod od ITC mehanizma iznosi **722.521,47 €** (4.536.265,78 € - 247.414,46 € - 3.566.329,85 €).

Na osnovu dostavljenih analitičkih kartica utvrđeno je da neto prihodi od zakupa optičkih vlakana iznose 111.460,14 € (85.579,60 € + 30.435,76 € - 4.555,22 €). Agencija je Odlukom broj 11/523-8 od 11.05.2011. godine odobrila CGES-u obavljanje neenergetske djelatnosti – pružanje usluga iznajmljivanja optičkih vlakana. Prihod ostvaren po ovom osnovu dijeli se, u smislu člana 11

Metodologije, u odnosu 50:50% između CGES-a i korisnika usluga ovog operatora, zbog specifičnosti OPGW kabla usljed kojih nije moguće izvršiti razdvajanje troškova poslovanja na regulisanu i neregulisanu djelatnost. Polazeći od navedenog, za potrebe utvrđivanja korekcija prihoda od zakupa optičkih vlakana, uzima se u obzir polovina ostvarenog neto prihoda po ovom osnovu, a ona iznosi **55.730,07 €**.

Na osnovu dostavljenih analitičkih kartica utvrđeno je da neto prihodi od nadoknade prekomjerne preuzete reaktivne električne energije iznose **728.608,38 €** (789.306,03 € - 60.697,65 €).

Dakle, ukupno ostvareni ostali prihodi u 2023. godini iznose **60.741.104,67 €** (55.883.119,91 € + 499.042,35 € + 31.827,40 € + 385.358,15 € + 21.488,31 € + 289.263,99 € + 665,00 € + 2.107.150,00 € + 16.329,64 € + 722.521,47 € + 55.730,07 € + 728.608,38 €).

Kako su ostali prihodi za 2023. godinu utvrđeni u iznosu od 26.126.828,67 €, a ostvareni u iznosu od 60.872.794,33 €, utvrđuje se korekcija u iznosu od **34.614.276,00 €** (60.741.104,67 € - 26.126.828,67 €), **u korist korisnika prenosnog sistema**.

1.4. Povrat na sredstva

Članom 6 stav 5 Pravila propisano je da se amortizacija i povrat na sredstva iz stava 1 tačka 4 ovog člana za operatore prenosnog i distributivnog sistema koriguju po osnovu realizacije investicija koje su sastavni dio regulatorne osnove sredstava utvrđene za godinu za koju se vrši korekcija i za koju postoje konačni podaci, na način propisan članom 19 ovih pravila.

Članom 19 stav 2 Pravila utvrđene su formule koje se primjenjuju za utvrđivanje korekcije povrata na sredstva za operatore prenosnog i distributivnog sistema.

Predmet utvrđivanja korekcija u ovom postupku je 2023. godina. Odlukom iz 2022. godine utvrđeni povrat na sredstva za 2023. godinu je obračunat na osnovu vrijednosti osnovnih sredstava na kraju 2021. godine, u skladu sa članom 14 stav 1 Metodologije. Vrijednost osnovnih sredstava na kraju 2021. godine je u momentu donošenja Odluke iz 2022. godine bila konačan podatak, a regulatorna osnova sredstava za koju je utvrđen povrat na sredstva nije obuhvatala vrijednost planiranih investicija, pa stoga, saglasno članu 6 stav 5 i članu 19 stav 2 Pravila, nema osnova za vršenje korekcija povrata na sredstva.

1.5. Amortizacija

Članom 6 stav 5 Pravila propisano je da se amortizacija i povrat na sredstva iz stava 1 tačka 4 ovog člana za operatore prenosnog i distributivnog sistema koriguju po osnovu realizacije investicija koje su sastavni dio regulatorne osnove sredstava utvrđene za godinu za koju se vrši korekcija i za koju postoje konačni podaci, na način propisan članom 19 ovih pravila.

Članom 19 stav 1 Pravila utvrđene su formule koje se primjenjuju za utvrđivanje korekcije amortizacije za operatore prenosnog i distributivnog sistema.

Predmet utvrđivanja korekcija u ovom postupku je 2023. godina. Odlukom iz 2022. godine utvrđena amortizacija za 2023. godinu obračunata je na osnovu vrijednosti osnovnih sredstava na kraju 2021. godine, u skladu sa članom 12 stav 1 Metodologije. Vrijednost osnovnih sredstava na kraju 2021. godine je u momentu donošenja Odluke iz 2022. godine bila konačan podatak, pa se utvrđeni troškovi amortizacije nijesu odnosili na amortizaciju sredstava čija je aktivacija planirana, zbog čega, saglasno članu 6 stav 5 i članu 19 stav 1 Pravila, nema osnova za vršenje korekcija amortizacije.

2. ISPUNJENOST USLOVA ZA VRŠENJE KOREKCIJA U TOKU PERIODA

Za 2023. godinu, korekcija po osnovu troškova na koje energetski subjekat ne može uticati iznosi 839.650,87 € u korist energetskog subjekta, po osnovu prihoda od regulisane djelatnosti – fakturisana realizacija iznosi 1.941.081,72 € u korist korisnika sistema i po osnovu ostalih prihoda iznosi 34.614.276,00 € u korist korisnika prenosnog sistema, kako je prikazano u tabeli koja slijedi.

Tabela 4. Prikaz ukupnih korekcija za 2023. godinu

KOREKCIJE U TOKU PERIODA ZA 2023. GODINU			
R.B.	Kategorija	Korekcije (€)	Napomena
1	Troškovi poslovanja na koje subjekat ne može uticati	839.650,87	u korist energetskog subjekta
2	Prihodi od regulisane djelatnosti	1.941.081,72	u korist korisnika prenosnog sistema
3	Amortizacija	0,00	-
4	Povrat na sredstva	0,00	-
5	Ostali prihodi	34.614.276,00	u korist korisnika prenosnog sistema

Ukupno	35.715.706,85	u korist korisnika prenosnog sistema
Utvrđeni RDP za 2023.		23.203.503,70
Provjera uslova od 10%		153,92%

Utvrđene ukupne korekcije za 2023. godinu iznose **35.715.706,85 €**, u korist korisnika prenosnog sistema električne energije, a regulatorno dozvoljeni prihod za 2023. godinu utvrđen je Odlukom iz 2022. godine u iznosu od **23.203.503,70 €**. Odstupanje ukupnih korekcija od utvrđenog regulatorno dozvoljenog prihoda iznosi **153,92 %** ($35.715.706,85 \text{ €} / 23.203.503,70 \text{ €}$), što znači da je **ispunjen uslov propisan članom 61 stav 2 Zakona za vršenje korekcija u toku perioda 2023-2025. godina.**

U skladu sa članom 61 stav 2 Zakona ako je tokom perioda primjene utvrđenih cijena i/ili naknada, odstupanje troškova na koje energetska subjekat ne može uticati, prihoda od regulisane djelatnosti, ostalih prihoda, amortizacije i povrata na sredstva, kumulativno veće od 10% u odnosu na utvrđeni regulatorno dozvoljeni prihod, Agencija na zahtjev subjekta ili po službenoj dužnosti utvrđuje odgovarajuće korekcije.

Na osnovu izloženog konstatuje se ispunjenost uslova iz citiranog člana 61 stav 2 Zakona za sprovođenje postupka utvrđivanja korekcija u toku regulatornog perioda 2023-2025. godina, po službenoj dužnosti.

3. PRIMJENA UTVRĐENIH KOREKCIJA

Članom 11 stav 1 Pravila propisano je da se korekcija utvrđena u toku regulatornog perioda primjenjuje u prvoj narednoj godini tekućeg regulatornog perioda, dok je stavom 2 navedenog člana propisano da, izuzetno od stava 1 ovog člana, ako bi primjena korekcije imala nepovoljan uticaj na poslovanje energetskog subjekta ili na kupce električne energije, Agencija može korekcije primijeniti na više regulatornih godina, odnosno regulatornih perioda.

Utvrđene korekcije su dominantno rezultat odstupanja ostvarenih prihoda po osnovu dodjele prekograničnih kapaciteta u odnosu na utvrđene, koji zavise od cijene prekograničnih kapaciteta koja se formira na tržišnim principima. Navedeno znači da prihod od dodjele prekograničnih kapaciteta može značajno varirati iz godine u godinu zavisno od potražnje učesnika na tržištu i raspoloživosti kapaciteta. Polazeći od navedenog, primjena cjelokupnog iznosa utvrđenih korekcija u 2025. godini imala bi nepovoljan uticaj na poslovanje energetskog subjekta, budući da bi finansiranje njegovog

poslovanja u cjelosti zavisilo od (neizvjesnih) budućih prihoda od alokacije kapaciteta, što bi moglo ugroziti njegovu održivost. Pored navedenog, Operator prenosnog sistema električne energije će u 2025. godini biti izložen novim troškovima koji proizlaze iz procesa povezivanja crnogorskog dan-unaprijed tržišta električne energije sa italijanskim tržištem, a time i jedinstvenim evropskim tržištem, koji nijesu sastavni dio utvrđenog regulatorno dozvoljenog prihoda za 2025. godinu, budući da su aktivnosti na ovom projektu započete tokom 2024. godine.

Polazeći od navedenog, a saglasno članu 11 stav 2 Pravila, utvrđene korekcije će se primijeniti na više regulatornih perioda.

Od ukupnog utvrđenog iznosa korekcija, iznos od **9.541.081,72 €** će se primijeniti **u 2025. godini**. Iznos utvrđenih korekcija koji je predviđen za primjenu u 2025. godini odnosi se na:

- Korekciju prihoda od regulisane djelatnosti u iznosu od **1.941.081,72 €, u korist korisnika prenosnog sistema** (156.019,93 € + 714.543,48 € + 229.797,06 € + 1.236,29 € + 839.484,96 €),
i
- Dio utvrđenih korekcija ostalih prihoda u iznosu od **7.600.000,00 €, u korist korisnika prenosnog sistema**.

O primjeni preostalog iznosa utvrđenih korekcija u iznosu od **26.174.625,13 €** će se donijeti posebne odluke. Umanjenjem regulatorno dozvoljenog prihoda koji se transponuje u cijene, utvrđenog za 2025. godinu Odlukom iz 2022. godine u iznosu od 25.385.258,37 €, za iznos utvrđene korekcije u korist korisnika prenosnog sistema električne energije u iznosu od 9.541.081,72 €, dobija se prihod od **15.844.176,65 €**.

4. ALOKACIJA REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA KOJI SE TRANSPONUJE U CIJENE NA KORISNIKE PRENSNOG SISTEMA ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA 2025. GODINU

Članom 17 stav 2 Metodologije propisano je da se regulatorno dozvoljeni prihod koji se transponuje u cijene obezbjeđuje naplaćivanjem usluge korišćenja prenosnog sistema od korisnika priključenih na prenosni sistem po cijenama kojima se nadoknađuju troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta i cijenama kojima se nadoknađuju troškovi opravdanih gubitaka.

4.1. ALOKACIJA TROŠKOVA ZA ANGAŽOVANJE PRENSNOG KAPACITETA KOJI SE TRANSPONUJU U CIJENE ZA 2025. GODINU

Članom 18 stav 2 Metodologije propisano je da se troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta koji se transponuju u cijene (TAK_{t+n}^{TUT}) izračunavaju na osnovu troškova amortizacije, povrata na sredstva, troškova poslovanja na koje se može uticati iz člana 8 stav 10 ove metodologije i troškova poslovanja na koje se ne može uticati, umanjeno za ostale prihode i naknadu za rad operatora tržišta, uz primjenu odgovarajućih korekcija navedenih kategorija troškova i prihoda i faktora za kvalitet iz člana 6 stav 4 ove metodologije, dok je stavom 8 istog člana propisano da pri izračunavanju troškova za angažovanje prenosnog kapaciteta (TAK_{t+n}^{TUT}) korekcije ne obuhvataju korekciju fakturisane realizacije, već se one uzimaju u obzir u skladu sa članom 23 i članom 25 stav 2 Metodologije.

Troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta koji se transponuju u cijene (TAK_{t+n}^{TUT}), sastoje se od troškova poslovanja na koje se može uticati i na koje se ne može uticati koji se transponuju u cijene (TAK_{t+n}^{opex-}) i troškova amortizacije i povrata na sredstva koji se transponuju u cijene (TAK_{t+n}^{capex}).

Saglasno članu 19 stav 1 tačka 1 Metodologije, izračunati su troškovi poslovanja na koje se može uticati koji se transponuju u cijene TAK_{t+n}^{opex-} za 2025. godinu, i to:

Tabela 5. Troškovi poslovanja na koje se može uticati koji se transponuju u cijene za 2025. godinu

Troškovi poslovanja na koje se može uticati koji se transponuju u cijene (TAK_{t+n}^{opex-}) utvrđeni Odlukom iz 2022. godine	Korigovani troškovi poslovanja na koje se može uticati koji se transponuju u cijene (TAK_{t+n}^{opex-})
4.209.648,20 € ¹⁴	687.407,23 € ¹⁵

Saglasno članu 19 stav 1 tačka 2 Metodologije, izračunati su troškovi amortizacije i povrata na sredstva koji se transponuju u cijene TAK_{t+n}^{capex} za 2025. godinu, i to:

$$^{14} TAK_{t+n}^{opex-} = ((8.087.624,84 \text{ €} * (1 - 0) + 9.895.410,97 \text{ €} - 220.675,40 \text{ €}) - 133.978,69 \text{ €} - (26.126.828,67 \text{ €} + 2.827.003,65 \text{ €})) * \frac{8.087.624,84 \text{ €} * (1-0) + 9.895.410,97 \text{ €} - 220.675,40 \text{ €}}{8.087.624,84 \text{ €} * (1-0) + 9.895.410,97 \text{ €} + 7.694.773,02 \text{ €} + 12.648.342,02 \text{ €}} * (1 + 0)$$

$$^{15} TAK_{t+n}^{opex-} = ((8.087.624,84 \text{ €} * (1 - 0) + 9.895.410,97 \text{ €} - 220.675,40 \text{ €}) - 133.978,69 \text{ €} - (26.126.828,67 \text{ €} + 2.827.003,65 \text{ €} + 7.600.000 \text{ €})) * \frac{8.087.624,84 \text{ €} * (1-0) + 9.895.410,97 \text{ €} - 220.675,40 \text{ €}}{8.087.624,84 \text{ €} * (1-0) + 9.895.410,97 \text{ €} + 7.694.773,02 \text{ €} + 12.648.342,02 \text{ €}} * (1 + 0)$$

Tabela 6. Troškovi amortizacije i povrata na sredstva koji se transponuju u cijene za 2025. godinu

Troškovi amortizacije i povrata na sredstva koji se transponuju u cijene ($\mathbf{TAK}_{t+n}^{capex}$) utvrđen Odlukom iz 2022. godine	Korigovani troškovi amortizacije i povrata na sredstva koji se transponuju u cijene ($\mathbf{TAK}_{t+n}^{capex}$)
5.444.297,01 € ¹⁶	1.366.537,98 € ¹⁷

Polazeći od toga da, u skladu sa članom 39 stav 1 Metodologije, parametar alfa iznosi 0 za sve godine regulatornog perioda i da, u skladu sa članom 39 stav 2 i članom 40 navedene metodologije, faktor za kvalitet iznosi 0 za sve godine regulatornog perioda, saglasno članu 18 stav 2 Metodologije, izračunati su troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta koji se transponuju u cijene (\mathbf{TAK}_{t+n}^{TUT}) za 2025. godinu, i to:

Tabela 7. Troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta koji se transponuju u cijene za 2025. godinu

Troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta koji se transponuju u cijene (\mathbf{TAK}_{t+n}^{TUT}) utvrđen Odlukom iz 2022. godine	Korigovani troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta koji se transponuju u cijene (\mathbf{TAK}_{t+n}^{TUT})
9.653.945,21 € (4.209.648,20 € + 5.444.297,01 €)	2.053.945,21 € (687.407,23 € + 1.366.537,98 €)

Troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta koji se transponuju u cijene (\mathbf{TAK}_{t+n}^{TUT}), saglasno članu 18 stav 4 Metodologije, raspoređuju se na proizvođače električne energije priključene na prenosni sistem i ostale korisnike iz člana 1 stav 2 tačka 2 Metodologije (kupci čiji su objekti priključeni na prenosni sistem koje snabdijevaju snabdjevači na osnovu ugovora; kupci samosnabdjevači čiji su objekti priključeni na prenosni sistem; operatori distributivnih sistema; operatori zatvorenih distributivnih sistema čiji su sistemi priključeni na prenosni sistem).

$$^{16} \mathbf{TAK}_{t+n}^{capex} = (((12.648.342,02 \text{ €} - (-300.300,750 \text{ €})) + (7.694.773,02 \text{ €} - (-335.980,02 \text{ €})) - (26.126.828,67 \text{ €} + 2.827.003,65 \text{ €})) * (1 - \frac{8.087.624,84 \text{ €} * (1-0) + 9.895.410,97 \text{ €} - 220.675,40 \text{ €}}{8.087.624,84 \text{ €} * (1-0) + 9.895.410,97 \text{ €} + 7.694.773,02 \text{ €} + 12.648.342,02 \text{ €}})) * (1 + 0)$$

$$^{17} \mathbf{TAK}_{t+n}^{capex} = (((12.648.342,02 \text{ €} - (-300.300,750 \text{ €})) + (7.694.773,02 \text{ €} - (-335.980,02 \text{ €})) - (26.126.828,67 \text{ €} + 2.827.003,65 \text{ €} + 7.600.000,00 \text{ €})) * (1 - \frac{8.087.624,84 \text{ €} * (1-0) + 9.895.410,97 \text{ €} - 220.675,40 \text{ €}}{8.087.624,84 \text{ €} * (1-0) + 9.895.410,97 \text{ €} + 7.694.773,02 \text{ €} + 12.648.342,02 \text{ €}})) * (1 + 0)$$

a) Alokacija troškova za angažovanje prenosnog kapaciteta na proizvođače za 2025.godinu

Troškovi korišćenja sistema, koji se alociraju na proizvođače (TK_{t+n}^{Proiz}), izračunavaju se u skladu sa članom 20 Metodologije, kao zbir dijela troškova poslovanja na koje se može uticati i na koje se ne može uticati, iz člana 21 ove metodologije (TAK_{t+n}^{Popex-}), dijela troškova amortizacije i povrata na sredstva, iz člana 22 ove metodologije (TAK_{t+n}^{Pcapex}) i dijela troškova opravdanih gubitaka iz člana 27 stav 1 ove metodologije (TPg_{t+n}^{Proiz}).

- Članom 21 Metodologije propisano je da se dio troškova poslovanja na koje se može uticati i na koje se ne može uticati koji se transponuju u cijene, koji pokrivaju proizvođači (TAK_{t+n}^{Popex-}) izračunava kao proizvod troškova poslovanja na koje se može uticati koji se transponuju u cijene (TAK_{t+n}^{opex-}) i koeficijenta koji odražava obavezu proizvođača za upravljanje, eksploataciju i održavanje sredstava operatora (K_{t+n}^{Popex-}), dok se navedeni koeficijent izračunava na osnovu podataka o:
 - proizvodnji električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem za regulatornu godinu (E_{t+n}^{Proiz}), i
 - električnoj energiji, planiranoj energetske bilansom za svaku godinu regulatornog perioda za isporuku iz prenosnog sistema na mjestima isporuke ostalim korisnicima (E_{t+n}^{os}).

Dugoročnim energetske bilansom Crne Gore za period 2023-2025. godine („Službeni list CG“, broj 87/22) (u daljem tekstu: Dugoročni energetske bilans), proizvodnja električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem (E_{t+n}^{Proiz}) planirana je u iznosu od 3.541.398,00 MWh za 2025. godinu, dok je električna energija planirana za isporuku iz prenosnog sistema na mjestima isporuke ostalim korisnicima (E_{t+n}^{os}) u iznosu od 2.620.412,00 MWh za 2025. godinu.

Na osnovu navedenih podataka, a u skladu sa članom 21 Metodologije, izračunat je koeficijent koji odražava obavezu proizvođača za upravljanje, eksploataciju i održavanje sredstava operatora (K_{t+n}^{Popex-}) u vrijednosti od **57,47%** za 2025. godinu.

Saglasno članu 21 Metodologije, izračunat je dio troškova poslovanja na koje se može uticati i na koje se ne može uticati koji pokrivaju proizvođači (TAK_{t+n}^{Popex-}) za 2025. godinu, i to:

Tabela 8. Dio troškova poslovanja na koje se može uticati i na koje se ne može uticati koji pokrivaju proizvođači za 2025. godinu

Dio troškova poslovanja na koje se može uticati i na koje se ne može uticati koji pokrivaju proizvođači (TAK_{t+n}^{Popex-}) utvrđen Odlukom iz 2022. godine	Korigovani dio troškova poslovanja na koje se može uticati i na koje se ne može uticati koji pokrivaju proizvođači (TAK_{t+n}^{Popex-})
2.419.284,82 € (4.209.648,20 € * 0,5747)	395.052,94 € (687.407,23 € * 0,5747)

- Članom 22 stav 1 Metodologije propisano je da se dio utvrđene amortizacije i povrata na sredstva, koji pokrivaju proizvođači (TAK_{t+n}^{Pcapex}) izračunava kao proizvod faktora učešća proizvođača u pokrivanju dijela utvrđenih kapitalnih troškova za korišćenje kapaciteta prenosnog sistema (K_{t+n}^{Pcapex}) i troškova amortizacije i povrata na sredstva koji se transponuju u cijene (TAK_{t+n}^{capex}), dok je stavom 2 istog člana propisan način izračunavanja navedenog koeficijenta.

Faktor učešća proizvođača u pokrivanju dijela utvrđenih kapitalnih troškova za korišćenje kapaciteta prenosnog sistema (K_{t+n}^{Pcapex}) izračunat je saglasno članu 22 stav 2 Metodologije, na osnovu podataka o vodovima i trafostanicama u prenosnom sistemu dostavljenim od strane CGES-a u Obrascu P, pojašnjenja CGES-a dostavljenih dopisom broj 22/3136-6 od 18.10.2022. godine, kao i podataka kojima raspolaže Agencija, u iznosu od **23,74%** za 2025. godinu.

Primjenom člana 22 stav 1 Metodologije, izračunat je dio utvrđene amortizacije i povrata na sredstva sistema koji pokrivaju proizvođači (TAK_{t+n}^{Pcapex}) za 2025. godinu, i to:

Tabela 9. Dio utvrđene amortizacije i povrata na sredstva sistema koji pokrivaju proizvođači za 2025. godinu

Dio utvrđene amortizacije i povrata na sredstva sistema koji pokrivaju proizvođači (TAK_{t+n}^{Pcapex}) utvrđen Odlukom iz 2022. godine	Korigovani dio utvrđene amortizacije i povrata na sredstva sistema koji pokrivaju proizvođači (TAK_{t+n}^{Pcapex})
1.292.476,11 € (5.444.297,01 € * 0,2374)	324.416,12 € (1.366.537,98 € * 0,2374)

b) Alokacija troškova za angažovanje prenosnog kapaciteta na ostale korisnike za 2025. godinu

U skladu sa članom 24 Metodologije, a na osnovu prethodno izračunatih troškova za angažovanje prenosnog sistema koji se transponuju u cijene (TAK_{t+n}^{TUT}), dijela troškova poslovanja na koje se može uticati i na koje se ne može uticati koji pokrivaju proizvođači ($TAK_{t+n}^{Popex^-}$) i dijela utvrđene amortizacije i povrata na sredstva koji pokrivaju proizvođači (TAK_{t+n}^{Pcapex}), izračunati su troškovi angažovanja prenosnog kapaciteta koji se alociraju na ostale korisnike TAK_{t+n}^{Kup} za 2025. godinu, i to:

Tabela 10. Troškovi angažovanja prenosnog kapaciteta koji se alociraju na ostale korisnike za 2025. godinu

Troškovi angažovanja prenosnog kapaciteta koji se alociraju na ostale korisnike (TAK_{t+n}^{Kup}) utvrđeni Odlukom iz 2022. godine	Korigovani troškovi angažovanja prenosnog kapaciteta koji se alociraju na ostale korisnike (TAK_{t+n}^{Kup})
5.942.184,28 € (9.653.945,21 € - 2.419.284,82 € - 1.292.476,11 €)	1.334.476,15 € (2.053.945,21 € - 395.052,94 € - 324.416,12 €)

4.2. ALOKACIJA TROŠKOVA OPRAVDANIH GUBITAKA KOJI SE TRANSPONUJU U CIJENE ZA 2025. GODINU

Troškovi opravdanih gubitaka koji se transponuju u cijene (TPg_{t+n}^{TUT}) utvrđeni su za 2025. godinu Odlukom iz 2022. godinu, saglasno članu 19 stav 2 Metodologije, u iznosu od 15.376.769,06 € ((13.678.901,43 € - (-1.697.867,63 €))*(1+0)). Saglasno članu 61 stav 2 Zakona i članu 6 Pravila u postupku utvrđivanja korekcija u toku regulatornog perioda ne utvrđuju se korekcije troškova opravdanih gubitaka, pa stoga nema izmjena u utvrđenim troškovima opravdanih gubitaka koji se transponuju u cijene.

Troškovi opravdanih gubitaka koji se transponuju u cijene (TPg_{t+n}^{TUT}), saglasno članu 18 stav 4 Metodologije, raspoređuju se na proizvođače električne energije priključene na prenosni sistem i ostale korisnike iz člana 1 stav 2 tačka 2 Metodologije.

a) Alokacija troškova opravdanih gubitaka na proizvođače za 2025. godinu

Članom 27 Metodologije propisan je način izračunavanja dijela troškova opravdanih gubitaka koji pokrivaju proizvođači (TP_g^{Proiz}). Saglasno navedenom članu, Odlukom iz 2022. godine utvrđen je dio troškova opravdanih gubitaka koje pokrivaju proizvođači (TP_g^{Proiz}) u iznosu od **6.284.039,93 €** za 2025. godinu.

Saglasno članu 61 stav 2 Zakona i članu 6 stav 1 Pravila u postupku utvrđivanja korekcija u toku regulatornog perioda ne utvrđuju se korekcije troškova opravdanih gubitaka, pa stoga nema izmjena u utvrđenom iznosu dijela troškova opravdanih gubitaka koje pokrivaju proizvođači električne energije priključeni na prenosni sistem (TP_g^{Proiz}).

b) Alokacija troškova opravdanih gubitaka na ostale korisnike

Članom 28 Metodologije propisano je da se dio troškova opravdanih gubitaka koji pokrivaju ostali korisnici ($TP_{g,t+n}^{ok}$), izračunava na osnovu:

- troškova opravdanih gubitaka u prenosnom sistemu koji se transponuju u cijene ($TP_{g,t+n}^{TUT}$),
- dijela troškova opravdanih gubitaka koje pokrivaju proizvođači električne energije priključeni na prenosni sistem (TP_g^{Proiz}),
- korekcije prihoda od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka koja se odnosi na ostale korisnike (K_{t+n}^{FRgok}),
- faktora za kvalitet (FK_{t+n}), koji saglasno članu 39 stav 2 i članu 40 Metodologije iznosi 0 za sve godine regulatornog perioda.

U skladu sa članom 28 Metodologije, na osnovu prethodno izračunatih troškova opravdanih gubitaka koji se transponuju u cijene, dijela troškova opravdanih gubitaka koje pokrivaju proizvođači, korekcija prihoda od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka koja se odnosi na ostale korisnike (K_{t+n}^{FRgok}) i faktora za kvalitet, izračunat je dio troškova opravdanih gubitaka koji pokrivaju ostali korisnici ($TP_{g,t+n}^{ok}$), i to:

Tabela 11. Dio troškova opravdanih gubitaka koji pokrivaju ostali korisnici za 2025. godinu

Dio troškova opravdanih gubitaka koji pokrivaju ostali korisnici ($TP_{g_{t+n}}^{ok}$) utvrđen Odlukom iz 2022. godine	Korigovani dio troškova opravdanih gubitaka koji pokrivaju ostali korisnici ($TP_{g_{t+n}}^{ok}$)
9.112.653,82 € (15.376.769,06 € - 6.284.039,93 € - (-19.924,69 €)*(1+0))	8.398.110,34 € (15.376.769,06 € - 6.284.039,93 € - (-19.924,69 € + 714.543,48 €)*(1+0))

5. POKRIVANJE KORIGOVANOG REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA OD STRANE PROIZVOĐAČA ELEKTRIČNE ENERGIJE PRIKLJUČENIH NA PRENOSNI SISTEM I OSTALIH KORISNIKA PRENOSNOG SISTEMA ZA 2025. GODINU

5.1. Pokrivanje korigovanog regulatorno dozvoljenog prihoda od strane proizvođača električne energije priključenih na prenosni sistem za 2025. godinu

Primjenom čl. 20 do 23 i člana 27 Metodologije utvrđen je dio regulatorno dozvoljenog prihoda koji se transponuje u cijene za 2025. godinu, a koji se obezbjeđuje naplaćivanjem usluge korišćenja prenosnog sistema od proizvođača električne energije po cijenama iz člana 23 Metodologije, i to:

Tabela 12. Dio regulatorno dozvoljenog prihoda koji se obezbjeđuje naplaćivanjem usluge korišćenja prenosnog sistema od proizvođača električne energije po cijenama iz člana 23 Metodologije za 2025. godinu

Dio regulatorno dozvoljenog prihoda koji se transponuje u cijene za 2025. godinu, a koji se obezbjeđuje naplaćivanjem usluge korišćenja prenosnog sistema od proizvođača električne energije po cijenama iz člana 23 Metodologije utvrđen Odlukom iz 2022. godine	Korigovani dio regulatorno dozvoljenog prihoda koji se transponuje u cijene za 2025. godinu, a koji se obezbjeđuje naplaćivanjem usluge korišćenja prenosnog sistema od proizvođača električne energije po cijenama iz člana 23 Metodologije
9.780.204,98 € (2.419.284,82 € + 1.292.476,11 € + 6.284.039,93 € - 215.595,88 €)	5.717.394,80 € (395.052,94 € + 324.416,12 € + 6.284.039,93 € - 215.595,88 € - 229.797,06 € - 1.236,29 € - 839.484,96 €)

Prihodi prikazani u Tabeli 12 pokrivaju:

- a) dio troškova za angažovanje prenosnog kapaciteta koji pokrivaju proizvođači električne energije, koji, shodno članu 23 Metodologije, obuhvata: dio troškova amortizacije i povrata na sredstva koji se alokira na proizvođače (TAK_{t+n}^{Pcapex}), korekciju fakturisane realizacije po osnovu angažovanja prenosnog kapaciteta, koja se odnosi na proizvođače nastalu uslijed odstupanja maksimalno raspoloživih snaga proizvedenih objekata u odnosu na plan, utvrđene u korist operatora prenosnog sistema ($K_{t+n}^{FRsProiz}$), dio troškova na koje se može uticati i na koje se ne može uticati koji se alokira na proizvođače (TAK_{t+n}^{Popex-}) i korekciju fakturisane realizacije po osnovu angažovanja prenosnog kapaciteta, koja se odnosi na proizvođače u dijelu odstupanja proizvedene električne energije proizvodnih objekata u odnosu na plan ($K_{t+n}^{FReProiz}$), što je prikazano u Tabeli 13.

Tabela 13. Dio troškova za angažovanje prenosnog kapaciteta koji pokrivaju proizvođači električne energije za 2025. godinu

Dio troškova za angažovanje prenosnog kapaciteta koji pokrivaju proizvođači električne energije utvrđen Odlukom iz 2022. godine	Korigovani dio troškova za angažovanje prenosnog kapaciteta koji pokrivaju proizvođači električne energije
3.591.975,58 € (1.292.476,11 € - (-29.543,27 €) + 2.419.284,82 € - 149.328,62 €)	368.650,36 € (324.416,12 € - (-29.543,27 € + 1.236,29 €) + 395.052,94 € - (149.328,62 € + 229.797,06 €))

- b) dio troškova opravdanih gubitaka koji pokrivaju proizvođači električne energije, koji, shodno članu 23 Metodologije, obuhvata: dio troškova opravdanih gubitaka koje pokrivaju proizvođači ($TP_{g,t+n}^{Proiz}$) i korekciju fakturisane realizacije koja se odnosi na proizvođače po osnovu opravdanih gubitaka ($K_{t+n}^{FRgProiz}$), što je prikazano u Tabeli 14.

Tabela 14. Dio troškova opravdanih gubitaka koji pokrivaju proizvođači električne energije za 2025. godinu

Dio troškova opravdanih gubitaka koji pokrivaju proizvođači električne energije utvrđen Odlukom iz 2022. godine	Korigovani dio troškova opravdanih gubitaka koji pokrivaju proizvođači električne energije
6.188.229,40 € (6.284.039,93 € - 95.810,53 €)	5.348.744,44 € (6.284.039,93 € -(95.810,53 € + 839.484,96 €))

5.2. Pokrivanje korigovanog regulatorno dozvoljenog prihoda od strane ostalih korisnika prenosnog sistema za 2025. godinu

U skladu sa članom 24 Metodologije utvrđen je dio regulatorno dozvoljenog prihoda koji se transponuje u cijene za 2025. godinu, a obezbjeđuje se naplaćivanjem usluge korišćenja prenosnog sistema od ostalih korisnika po cijenama koje se utvrđuju saglasno članu 25 Metodologije, i to:

Tabela 15. Dio regulatorno dozvoljenog prihoda koji se transponuje u cijene za 2025. godinu, a obezbjeđuje se naplaćivanjem usluge korišćenja prenosnog sistema od ostalih korisnika po cijenama iz člana 25 Metodologije za 2025. godinu

Dio regulatorno dozvoljenog prihoda koji se transponuje u cijene, a obezbjeđuje se naplaćivanjem usluge korišćenja prenosnog sistema od ostalih korisnika po cijenama iz člana 25 Metodologije utvrđen Odlukom iz 2022. godine	Korigovani dio regulatorno dozvoljenog prihoda koji se transponuje u cijene, a obezbjeđuje se naplaćivanjem usluge korišćenja prenosnog sistema od ostalih korisnika po cijenama iz člana 25 Metodologije
15.605.053,39 € (5.942.184,28 € + 9.112.653,82 € + 220.675,40 € - (-329.539,89 €))	10.126.781,85 € (1.334.476,15 € + 8.398.110,34 € + 220.675,40 € - (-329.539,89 € + 156.019,93€))

Prihodi prikazani u Tabeli 15 pokrivaju:

- a) dio troškova za angažovanje prenosnog kapaciteta koji pokrivaju ostali korisnici, koji, shodno članu 25 Metodologije, obuhvata: dio troškova koje pokrivaju ostali korisnici, koji se alociraju po aktivnoj snazi (TAK_{t+n}^{kup}), troškove koji se odnose na naknadu za rad operatora tržišta (Tot_{t+n}) i korekciju fakturisane realizacije koja se odnosi na ostale korisnike (K_{t+n}^{FRos}), što je prikazano u Tabeli 16.

Tabela 16. Dio troškova za angažovanje prenosnog kapaciteta koji pokrivaju ostali korisnici za 2025. godinu

Dio troškova za angažovanje prenosnog kapaciteta utvrđen Odlukom iz 2022. godine koji pokrivaju ostali korisnici	Korigovani dio troškova za angažovanje prenosnog kapaciteta koji pokrivaju ostali korisnici
6.492.399,57 € (5.942.184,28 € + (220.675,40 € - (-329.539,89 €)))	1.728.671,51 € (1.334.476,15 € + 220.675,40 € - (-329.539,89 € + 156.019,93€))

b) dio troškova opravdanih gubitaka koji pokrivaju ostali korisnici ($TP_{g,t+n}^{ok}$), utvrđen je u skladu sa članom 28 Metodologije, na osnovu troškova opravdanih gubitaka koji se transponuju u cijene iz člana 19 stav 2 Metodologije ($TP_{g,t+n}^{TUT}$), dijela troškova opravdanih gubitaka koje pokrivaju proizvođači (TP_{g}^{Proiz}), korekcije prihoda od regulisane djelatnosti po osnovu opravdanih gubitaka koja se odnosi na ostale korisnike (K_{t+n}^{FRgok}) i faktora za kvalitet (FK_{t+n}) koji saglasno članu 39 stav 2 i članu 40 Metodologije iznosi 0 za sve godine regulatornog perioda, što je prikazano u Tabeli 17.

Tabela 17. Dio troškova opravdanih gubitaka koji pokrivaju ostali korisnici za 2025. godinu

Dio troškova opravdanih gubitaka koji pokrivaju ostali korisnici utvrđen Odlukom iz 2022. godine	Korigovani dio troškova opravdanih gubitaka koji pokrivaju ostali korisnici
9.112.653,82 € (15.376.769,06 € - 6.284.039,93 € - (-19.924,69 €)*(1+0))	8.398.110,34 € (15.376.769,06 € - 6.284.039,93 € - (-19.924,69 € + 714.543,48 €)*(1+0))

6. CIJENE ZA KORIŠĆENJE PRENOSNOG SISTEMA ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA 2025. GODINU

1) Cijene za korišćenje prenosnog sistema električne energije za proizvođače električne energije priključene na prenosni sistem za 2025. godinu

Članom 23 Metodologije propisan je način izračunavanja cijena za korišćenje prenosnog sistema koje plaćaju proizvođači električne energije priključeni na prenosni sistem, i to:

1. cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji (Cke_{t+n}^{Proiz}), koja se izražava u €/MWh, a koja predstavlja zbir:

- 1.a. cijene za angažovanje prenosnog kapaciteta koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem, koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji ($\mathbf{C}ake_{t+n}^{Proiz}$),
- 1.b. cijene opravdanih gubitaka koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem, koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji ($\mathbf{C}g_{t+n}^{Proiz}$); i
2. cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po maksimalno raspoloživoj aktivnoj snazi ($\mathbf{C}aks_{t+n}^{Proiz}$), koja se izražava u €/MW/mjesec.
- 1.a. Cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem, koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji ($\mathbf{C}ake_{t+n}^{Proiz}$), utvrđuje se u skladu sa članom 23 Metodologije na osnovu:
 - dijela troškova poslovanja na koje se može uticati i na koje se ne može uticati koji pokrivaju proizvođači ($\mathbf{T}AK_{t+n}^{Popex-}$),
 - korekcije fakturisane realizacije po osnovu angažovanja prenosnog kapaciteta, koja se odnosi na proizvođače u dijelu odstupanja proizvedene električne energije proizvodnih objekata u odnosu na plan, izvršene u skladu sa pravilima kojima se uređuje način vršenja korekcija ($\mathbf{K}_{t+n}^{FReProiz}$),
 - planirane proizvodnje električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem za regulatornu godinu (\mathbf{E}_{t+n}^{Proiz}), i
 - faktora za kvalitet ($\mathbf{F}K_{t+n}$), koji saglasno članu 39 stav 2 i članu 40 Metodologije iznosi 0 za sve godine regulatornog perioda.

U skladu sa članom 23 Metodologije, na osnovu prethodno navedenih elemenata, izračunata je cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem, koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji ($\mathbf{C}ake_{t+n}^{Proiz}$) za 2025. godinu, i to:

Tabela 18. Cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem, koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji za 2025. godinu

Cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem (C_{t+n}^{Proiz}) utvrđena Odlukom iz 2022. godine	Korigovana cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem (C_{t+n}^{Proiz})	Razlika	Korekcija cijene
(1)	(2)	(2)/(1) - 1	(2)-(1)
0,6410 €/MWh ((2.419.284,82 € - 149.328,62 € *(1+0))/ 3.541.398,00 MWh)	0,0045 €/MWh ((395.052,94 € - (149.328,62 € + 229.797,06 €) *(1+0))/ 3.541.398,00 MWh)	-99,30 %	-0,6365 €/MWh

1.b. Cijena opravdanih gubitaka koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem, koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji (C_{t+n}^{Proiz}), utvrđuje se u skladu sa članom 23 Metodologije na osnovu:

- dijela troškova opravdanih gubitaka koje pokrivaju proizvođači iz člana 27 ove metodologije (TP_{t+n}^{Proiz}),
- korekcije fakturisane realizacije koja se odnosi na proizvođače po osnovu opravdanih gubitaka, izvršene u skladu sa pravilima kojima se uređuje način vršenja korekcija ($K_{t+n}^{FRgProiz}$),
- planirane proizvodnje električne energije od strane proizvođača priključenih na prenosni sistem za regulatornu godinu (E_{t+n}^{Proiz}), i
- faktora za kvalitet (FK_{t+n}), koji saglasno članu 39 stav 2 i članu 40 Metodologije iznosi 0 za sve godine regulatornog perioda.

U skladu sa članom 23 Metodologije, na osnovu prethodno navedenih elemenata izračunata je cijena opravdanih gubitaka koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem, koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji (Cg_{t+n}^{Proiz}) za 2025. godinu, i to:

Tabela 19. Cijena opravdanih gubitaka koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem, koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji za 2025. godinu

Cijena opravdanih gubitaka koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem (Cg_{t+n}^{Proiz}) utvrđena Odlukom iz 2022. godine	Korigovana cijena opravdanih gubitaka koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem (Cg_{t+n}^{Proiz})	Razlika	Korekcija cijene
(1)	(2)	(2)/(1) - 1	(2)-(1)
1,7474 €/MWh ((6.284.039,93 € - 95.810,53 € * (1+0))/ 3.541.398,00 MWh)	1,5103 €/MWh ((6.284.039,93 € - (95.810,53 € + 839.484,96 €) * (1+0))/ 3.541.398,00 MWh)	-13,57 %	-0,2371 €/MWh

Nadalje, na osnovu ovako utvrđenih cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem, koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji ($Cake_{t+n}^{Proiz}$) za 2025. godinu i cijena opravdanih gubitaka koju plaćaju proizvođači priključeni na prenosni sistem, koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji (Cg_{t+n}^{Proiz}) za 2025. godinu, primjenom člana 23 Metodologije, izračunata je cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji (Cke_{t+n}^{Proiz}) za 2025. godinu, i to:

Tabela 20. Cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji za 2025. godinu

Cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji (Cke_{t+n}^{Proiz}) utvrđena Odlukom iz 2022. godine	Korigovana cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji (Cke_{t+n}^{Proiz})	Razlika	Korekcija cijene
(1)	(2)	(2)/(1) - 1	(2)-(1)
2,3884 €/MWh (0,6410 €/MWh + 1,7474 €/MWh)	1,5148 €/MWh (0,0045 €/MWh + 1,5103 €/MWh)	-36,58%	-0,8736€/MWh

Na osnovu prethodno navedenog, a u skladu sa članom 23 Metodologije, utvrđena je korekcija cijene za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače električne energije priključene na prenosni sistem, koja se naplaćuje po aktivnoj električnoj energiji (Cke_{t+n}^{Proiz}) koja se primjenjuje u 2025. godini, u iznosu od **0,8736 €/MWh, u korist proizvođača kao korisnika prenosnog sistema električne energije.**

2. Cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po maksimalno raspoloživoj aktivnoj snazi ($Caks_{t+n}^{Proiz}$), utvrđuje se u skladu sa članom 23 Metodologije na osnovu:
- dijela utvrđene amortizacije i povrata na sredstva koji pokrivaju proizvođači (TAK_{t+n}^{Pcapex}),
 - korekcija fakturisane realizacije koja se odnosi na proizvođače, nastala uslijed odstupanja maksimalno raspoloživih aktivnih snaga proizvodnih objekata u odnosu na plan, izvršene u skladu sa pravilima kojima se uređuje način vršenja korekcija ($K_{t+n}^{FRsProiz}$),
 - maksimalne raspoložive snage svih proizvodnih objekata priključenih na prenosni sistem (MK_{t+n}^{Proiz}),
 - faktora za kvalitet (FK_{t+n}), koji saglasno članu 39 stav 2 i članu 40 Metodologije iznosi 0 za sve godine regulatornog perioda.

U skladu sa članom 23 Metodologije, na osnovu prethodno navedenih elemenata, izračunata je cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po maksimalno raspoloživoj aktivnoj snazi ($Caks_{t+n}^{Proiz}$) za 2025. godinu, i to:

Tabela 21. cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po maksimalno raspoloživoj aktivnoj snazi za 2025. godinu

Cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po maksimalno raspoloživoj aktivnoj snazi ($Caks_{t+n}^{Proiz}$) utvrđena Odlukom iz 2022. godine	Korigovana cijena za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače koja se naplaćuje po maksimalno raspoloživoj aktivnoj snazi ($Caks_{t+n}^{Proiz}$)	Razlika	Korekcija cijene
(1)	(2)	(2)/(1) - 1	(2)-(1)
98,8411 €/MW/mjesec (((1.292.476,11€ - (-29.543,27 €)*(1+0))/1.114,60 MW/12)	26,3714 €/MW/mjesec (((324.416,12 € - (-29.543,27 €+1.236,29 €)*(1+0))/1.114,60 MW/12)	-73,32 %	-72,4697 €/MW/mjesec

Na osnovu prethodno navedenog, a u skladu sa članom 23 Metodologije, utvrđena je korekcija cijene za korišćenje prenosnog sistema za proizvođače električne energije priključene na prenosni sistem, koja se naplaćuje po maksimalno raspoloživoj aktivnoj snazi ($Caks_{t+n}^{Proiz}$) koja se primjenjuje u 2025. godini, u iznosu od **72,4697 €/MW, u korist proizvođača kao korisnika prenosnog sistema električne energije.**

2) Cijene za korišćenje prenosnog sistema za ostale korisnike za 2025. godinu

Ostali korisnici iz člana 1 stav 2 tačka 2 Metodologije plaćaju korišćenje prenosnog sistema po:

1. cijeni za angažovanje prenosnog kapaciteta (Ck_{t+n}), iz člana 25 Metodologije, i
2. cijeni opravdanih gubitaka (Cg_{t+n}^{ok}), iz člana 28 Metodologije.

1. Cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta (Ck_{t+n}) utvrđuje se u skladu sa članom 25 stav 2 Metodologije na osnovu:

- dijela troškova koje pokrivaju ostali korisnici, koji se alociraju po aktivnoj snazi (TAK_{t+n}^{kup}),
- troškova koji se odnose na naknadu za rad operatora tržišta (Tot_{t+n}),
- korekcije fakturisane realizacije koja se odnosi na ostale korisnike (K_{t+n}^{FRos}),
- sume priključnih snaga ostalih korisnika (MK_{t+n}),
- faktora za kvalitet (FK_{t+n}), koji saglasno članu 39 stav 2 i članu 40 Metodologije iznosi 0 za sve godine regulatornog perioda.

Članom 41 stav 1 Metodologije propisano je da se, izuzetno od odredbi člana 25 st. 1 i 2, u periodu od 1. januara 2023. godine do 31. decembra 2025. godine, alociranje troškova (TAK_{t+n}^{KUP}) i izračunavanje cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta koju plaćaju ostali korisnici (Ck_{t+n}), vrši po planiranoj maksimalnoj snazi.

U skladu sa članom 25 stav 2 i članom 41 stav 1 Metodologije, na osnovu prethodno navedenih elemenata, izračunata je cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta za ostale korisnike (Ck_{t+n}) za 2025. godinu, i to:

Tabela 22. Cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta za ostale korisnike za 2025. godinu

Cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta (Ck_{t+n}) utvrđena Odlukom iz 2022. godine	Korigovana cijena za angažovanje prenosnog kapaciteta (Ck_{t+n})	Razlika	Korekcija cijene
(1)	(2)	(2)/(1) - 1	(2)-(1)
1,0663 €/kW/mjesec ((5.942.184,28 € + (220.675,40 € - (- 329.539,89 €))*(1+0))/ 507.410,00 kW/12)	0,2839 €/kW/mjesec ((1.334.476,15 € + (220.675,40 € - (- 329.539,89 € + 156.019,93 €))*(1+0))/ 507.410,00 kW/12)	-73,38%	-0,7824 €/kW/mjesec

Na osnovu prethodno navedenog, a u skladu sa članom 25 stav 2 i članom 41 stav 1 Metodologije, utvrđena je korekcija cijene za angažovanje prenosnog kapaciteta za ostale korisnike prenosnog sistema električne energije, koja se primjenjuje u 2025. godini, u iznosu od **0,7824 €/kW/mjesec, u korist ostalih korisnika prenosnog sistema električne energije.**

2. Cijena gubitaka koju plaćaju ostali korisnici ($C_{g_{t+n}}^{ok}$) utvrđuje se u skladu sa članom 28 stav 1 Metodologije na osnovu:

- dijela troškova opravdanih gubitaka koji pokrivaju ostali korisnici ($TP_{g_{t+n}}^{ok}$),
- električne energije planirane energetske bilansom za isporuku ostalim korisnicima (E_{t+n}^{ok}).

U skladu sa članom 28 stav 1 Metodologije, na osnovu prethodno navedenih elemenata, izračunata je cijena gubitaka koju plaćaju ostali korisnici ($C_{g_{t+n}}^{ok}$) za 2025. godinu, i to:

Tabela 23. Cijena gubitaka koju plaćaju ostali korisnici za 2025. godinu

Cijena opravdanih gubitaka koju plaćaju ostali korisnici ($C_{g_{t+n}}^{ok}$) utvrđena Odlukom iz 2022. godine	Korigovana cijena opravdanih gubitaka koju plaćaju ostali korisnici ($C_{g_{t+n}}^{ok}$)	Razlika	Korekcija cijene
(1)	(2)	(2)/(1) - 1	(2)-(1)
0,3478 c€/kWh (9.112.653,82 €/2.620.412,00 MWh/10)	0,3205 c€/kWh (8.398.110,34 €/2.620.412,00 MWh/10)	-7,85%	- 0,0273 c€/kWh

Na osnovu prethodno navedenog, a u skladu sa članom 28 stav 1 Metodologije, utvrđena je korekcija cijene opravdanih gubitaka koju plaćaju ostali korisnici prenosnog sistema električne energije, koja se primjenjuje u 2025. godini, u iznosu od **0,0273 c€/kWh, u korist ostalih korisnika prenosnog sistema električne energije.**

Niža tarifa za aktivnu energiju za pokrivanje opravdanih gubitaka (**NTg**) određuje se saglasno članu 28 stav 2 Metodologije na osnovu:

- cijene gubitaka koju plaćaju ostali korisnici ($C_{g_{t+n}}^{ok}$),
- učešća aktivne električne energije planirane energetske bilansom za isporuku ostalim korisnicima tokom trajanja niže dnevne tarife, u ukupnoj isporučenoj električnoj energiji (**Ant**),
- učešća aktivne električne energije planirane energetske bilansom za isporuku ostalim korisnicima tokom trajanja više dnevne tarife, u ukupnoj isporučenoj električnoj energiji (**Avt**),
- relativnog odnosa više i niže dnevne tarife za aktivnu energiju (**ROvn**).

Viša tarifa za aktivnu energiju za pokrivanje opravdanih gubitaka određuje se saglasno članu 28 stav 2 Metodologije kao proizvod relativnog odnosa više i niže dnevne tarife za aktivnu energiju (**ROvn**) i niže tarife za aktivnu energiju za pokrivanje opravdanih gubitaka (**NTg**).

Polazeći od navedenih elemenata, izračunate su niža i viša tarifa za aktivnu energiju za pokrivanje opravdanih gubitaka u skladu sa članom 28 st. 2 i 3 Metodologije za 2025. godinu, i to:

Tabela 24. Niža tarifa za aktivnu energiju za pokrivanje opravdanih gubitaka za 2025. godinu

Niža tarifa za aktivnu energiju za pokrivanje opravdanih gubitaka utvrđena Odlukom iz 2022. godine	Korigovana niža tarifa za aktivnu energiju za pokrivanje opravdanih gubitaka	Razlika	Korekcija cijene
(1)	(2)	(2)/(1) - 1	(2)-(1)
0,2124 c€/kWh	0,1957 c€/kWh	-7,86%	-0,0167 c€/kWh

Tabela 25. Viša tarifa za aktivnu energiju za pokrivanje opravdanih gubitaka za 2025. godinu

Viša tarifa za aktivnu energiju za pokrivanje opravdanih gubitaka utvrđena utvrđena Odlukom iz 2022. godine	Korigovana viša tarifa za aktivnu energiju za pokrivanje opravdanih gubitaka utvrđena	Razlika	Korekcija cijene
(1)	(2)	$(2)/(1) - 1$	$(2)-(1)$
0,4247 c€/kWh	0,3914 c€/kWh	-7,84%	-0,0333 c€/kWh

Na osnovu prethodno navedenog, a u skladu sa članom 28 st. 2 i 3 Metodologije, za 2025. godinu, utvrđena je korekcija:

- a) niže dnevne tarife za aktivnu energiju za pokrivanje opravdanih gubitaka u prenosnom sistemu za ostale korisnike prenosnog sistema u iznosu od **0,0167 c€/kWh, u korist ostalih korisnika prenosnog sistema električne energije;**
- b) više dnevne tarife za aktivnu energiju za pokrivanje opravdanih gubitaka u prenosnom sistemu za ostale korisnike prenosnog sistema u iznosu od **0,0333 c€/kWh, u korist ostalih korisnika prenosnog sistema električne energije.**

7. CIJENE ZA KORIŠĆENJE DISTRIBUTIVNOG SISTEMA ELEKTRIČNE ENERGIJE

U skladu sa članom 1 stav 2 tačka 2 podtačka c Metodologije, operatori distributivnih sistema spadaju u ostale korisnike prenosnog sistema.

Članom 11 Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije ("Službeni list CG", br. 71/22, 124/22 i 37/23) (u daljem tekstu: Metodologija za distribuciju) propisano je da se drugi troškovi koje pokrivaju ostali korisnici distributivnog sistema električne energije odnose na dio troškova angažovanja prenosnog kapaciteta iz člana 19 stav 7 ove metodologije i dio troškova gubitaka električne energije u prenosu koji se alokira na operatore distributivnih sistema iz člana 9 stav 7 ove metodologije.

Saglasno navedenim odredbama, Odlukom o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije za 2024. i 2025. godinu („Službeni list CG“, broj 107/23) (u daljem tekstu: Odluka za distribuciju iz 2023. godine), za 2025. godinu utvrđeni su:

- troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta koji se odnosi na distribuciju kao korisnika prenosnog sistema (TAK_{t+n}^{PD}) u iznosu od **6.008.614,02 €**,
- pripadajući dio troškova gubitaka u prenosnom sistemu koji se alocira na operatora distributivnog sistema (TPg_{t+n}^{PD}) u iznosu od **8.458.043,19 €**.

Korekcije elemenata regulatorno dozvoljenog prihoda Operatora prenosnog sistema utvrđene za 2023. godinu, čija primjena je predviđena za 2025. godinu, od uticaja su na navedene troškove koji se alociraju na ostale korisnike distributivnog sistema električne energije, i to na sljedeći način:

- troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta koji se odnosi na distribuciju kao korisnika prenosnog sistema (TAK_{t+n}^{PD}), izračunati saglasno članu 19 stav 7 Metodologije za distribuciju, uz primjenu korekcije cijene za angažovanje prenosnog kapaciteta koju plaćaju ostali korisnici prenosnog sistema (Ck_{t+n}) iznose **1.599.858,38 €**,
- pripadajući dio troškova gubitaka u prenosnom sistemu koji se alocira na operatora distributivnog sistema (TPg_{t+n}^{PD}), izračunat saglasno članu 9 stav 7 Metodologije za distribuciju, uz primjenu korekcije cijene opravdanih gubitaka u prenosnom sistemu koju plaćaju ostali korisnici prenosnog sistema ($C_{g_{t+n}}^{ok}$) iznosi **7.794.829,19 €**.

Imajući u vidu odredbe čl. 21 do 25 Metodologije za distribuciju, navedene promjene troškova iz člana 11 Metodologije za distribuciju utiču na cijene za angažovanje kapaciteta i cijene opravdanih gubitaka u sistemu za ostale korisnike distributivnog sistema utvrđenih za 2025. godinu Odlukom za distribuciju iz 2023. godine.

Saglasno navedenom, a u skladu sa Pravilima i čl. 21 do 25 Metodologije za distribuciju, utvrđene su korekcije cijena za korišćenje sistema električne energije koje plaćaju ostali korisnici distributivnog sistema električne energije, po naponskim nivoima, a koje se primjenjuju u 2025. godini, u iznosima prikazanim u Tabeli 25.

Tabela 26. Cijene za korišćenje sistema električne energije za 2025. godinu, koje plaćaju korisnici priključeni na distributivni sistem električne energije

Cijene za korišćenje sistema	Cijene za 2025. godinu utvrđene Odlukom za distribuciju iz 2023. godine	Korigovane cijene za korišćenje sistema za korisnike distributivnog sistema električne energije za 2025. godinu	Korekcije cijena za korišćenje sistema za korisnike distributivnog sistema električne energije za 2025. godinu	Razlika
	(1)	(2)	(2)-(1)	(2)/(1)-1
Kupci priključeni na 35 kV naponski nivo				
Cijena za angažovanje kapaciteta	3,1123 €/kW/mjesec	2,9541 €/kW/mjesec	-0,1582 €/kW/mjesec	-5,08%
Cijena opravdanih gubitaka u sistemu - Niža dnevna tarifa za aktivnu energiju (NT)	0,3351 c€/kWh	0,3192 c€/kWh	-0,0159 c€/kWh	-4,74%
Cijena opravdanih gubitaka u sistemu - Viša dnevna tarifa za aktivnu energiju (VT)	0,6703 c€/kWh	0,6384 c€/kWh	-0,0319 c€/kWh	-4,76%
Kupci priključeni na 10 kV naponski nivo				
Cijena za angažovanje kapaciteta	7,9661 €/kW/mjesec	7,5619 €/kW/mjesec	-0,4042 €/kW/mjesec	-5,07%
Cijena opravdanih gubitaka u sistemu - Niža dnevna tarifa za aktivnu energiju (NT)	0,5427 c€/kWh	0,5272 c€/kWh	-0,0155 c€/kWh	-2,86%
Cijena opravdanih gubitaka u sistemu - Viša dnevna tarifa za aktivnu energiju (VT)	1,0854 c€/kWh	1,0544 c€/kWh	-0,0310 c€/kWh	-2,86%

Kupci priključeni na 0,4 kV naponski nivo sa mjerenjem snage				
Cijena za angažovanje kapaciteta	18,0686 €/kW/mjesec	17,1529 €/kW/mjesec	-0,9157 €/kW/mjesec	-5,07%
Cijena opravdanih gubitaka u sistemu - Niža dnevna tarifa za aktivnu energiju (NT)	0,9565 c€/kWh	0,9402 c€/kWh	-0,0163 c€/kWh	-1,70%
Cijena opravdanih gubitaka u sistemu - Viša dnevna tarifa za aktivnu energiju (VT)	1,9130 c€/kWh	1,8804 c€/kWh	-0,0326 c€/kWh	-1,70%
Kupci priključeni na 0,4 kV naponski nivo bez mjerenja snage sa jednotarifnim mjerenjem				
Cijena za angažovanje kapaciteta	3,2126 c€/kWh	3,0309 c€/kWh	-0,1817c€/kWh	-5,66%
Cijena opravdanih gubitaka u sistemu	1,5687 c€/kWh	1,5419 c€/kWh	-0,0268 c€/kWh	-1,71%
Fiksna naknada za kupce sa odobrenom priključnom snagom ≤ 8 kW	0,6916 €/mjesec/kupcu	0,6916 €/mjesec/kupcu	0,00 €/mjesec/kupcu	0,00%
Fiksna naknada za kupce sa odobrenom priključnom snagom > 8 kW i ≤ 16 kW	1,3832 €/mjesec/kupcu	1,3832 €/mjesec/kupcu	0,00 €/mjesec/kupcu	0,00%
Fiksna naknada za kupce sa odobrenom priključnom snagom > 16 kw i ≤ 34,5 kW	2,9824 €/mjesec/kupcu	2,9824 €/mjesec/kupcu	0,00 €/mjesec/kupcu	0,00%
Kupci priključeni na 0,4 kV naponski nivo bez mjerenja snage sa dvotarifnim mjerenjem				
Cijena za angažovanje kapaciteta - Niža dnevna tarifa za angažovani kapacitet (NT)	1,9589 c€/kWh	1,8481 c€/kWh	-0,1108 c€/kWh	-5,66%
Cijena za angažovanje kapaciteta - Viša dnevna tarifa za angažovani kapacitet (VT)	3,9178 c€/kWh	3,6962 c€/kWh	-0,2216 c€/kWh	-5,66%

Cijena opravdanih gubitaka u sistemu - Niža dnevna tarifa za aktivnu energiju (NT)	0,9565 c€/kWh	0,9402 c€/kWh	-0,0163 c€/kWh	-1,70%
Cijena opravdanih gubitaka u sistemu - Viša dnevna tarifa za aktivnu energiju (VT)	1,9130 c€/kWh	1,8804 c€/kWh	-0,0326 c€/kWh	-1,70%
Fiksna naknada za kupce sa odobrenom priključnom snagom ≤ 8 kW	0,6916 €/mjesec/kupcu	0,6916 €/mjesec/kupcu	0,00 €/mjesec/kupcu	0,00%
Fiksna naknada za kupce sa odobrenom priključnom snagom > 8 kW i ≤ 16 kW	1,3832 €/mjesec/kupcu	1,3832 €/mjesec/kupcu	0,00 €/mjesec/kupcu	0,00%
Fiksna naknada za kupce sa odobrenom priključnom snagom > 16 kW i ≤ 34,5 kW	2,9824 €/mjesec/kupcu	2,9824 €/mjesec/kupcu	0,00 €/mjesec/kupcu	0,00%

Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti